

Head Põhja-Pärnumaa inimesed!

Jakob Hurt on öelnud, et me ei pruugi saada suureks rahvalt, aga me võime saada suureks vaimult. See kehtib ka meie Põhja-Pärnumaa valla kohta. Kuid väikese erinevusega – alustame vaimust ja küll siis rahvaarv järele tuleb.

Ukraina näitel näeme, kui habras ja õrn on vabadus. Me ei saa kogu aeg küsida, mida vald on panustanud meie heaolu jaoks, vaid me peame endalt küsima, kuidas meie oleme panustanud valla tuleviku heaks. Täna on ääretult oluline, et me oleksime ühtsemad, kui kunagi varem. Muret ja raskust on väljaspool meid niivõrd palju. Me peame hoidma kokku.

Kuigi Ukraina sõja vari on endiselt meie kohal, siis peame edasi tegutsema. Tegutsema siin, oma kodukohas ja andma endast parima. Elu väljaspool Tallinnat on võimalik ja Põhja-Pärnumaa on selle elav tõestus. Elagu Eesti! Elagu Põhja-Pärnumaa! Head vahariigi aastapäeva!

Vallavanem Aivar Mäe

Veebruari numbris

VOLIKOGU ISTUNGITEST, lk 2

LÜDIGI SAALI AVAMISEST, lk 3

KUU PERSOON: KÄDI PÄRNOJA, lk 4

VABAÜHENDUSED VAHENURMES, lk 6

UUE KUNSTIGALERII AVAMISEST, lk 7

PÄRNU-JAAGUPI PÕHIKOOLI 9. KLASS KÄIS BRÜSSELIS, lk 9

HOMMIKUPUDRUST JA MALEST, lk 10

MAADLUSEST JA VÕRKPALLIST, lk 11

PÕHJA-PÄRNUMAA, RÄNDNÄITUS lk 12

VALLA MUST KROONIKA lk 13

Vändra Gümnaasiumi ja õpilasesinduse JATS tegemistest

SANDRA HUNT
Ettevõtliku Kooli koordinaator
Vändra Gümnaasium

Talvelaot Vändra Gümnaasiumis

31. jaanuaril korraldas 10. klass majanduse tunni raames koolis talvelaada. Laadale oodati müüma Vändra Gümnaasiumi õpilasi ning oma tooteid müüsid ka õpilasi- ja mini-minifirmad. Kokku oli 34 müügikohta. Sel korral ei olnud laadal ühist suurt eesmärki, kellegi toetamiseks või millegi soetamiseks. Õpilased said ise kogu protsessi läbi teha, muretseda tooted, mida müüa, kuidas kujundada oma müügilaud ning juhtida müügi-protsessi, et laadal võimalikult palju tooteid ära müüa.

Laada lõpus küsiti müüjatelt kui suur oli nende tulu ning need kokku liites selgus, et laadatulu oli umbes 1300 eurot. Oli rõõm näha, et nii palju kogukonnaliikmeid külastasid meie laata.

Kuutsemäe

Vändra Gümnaasiumi õpilased käisid 1. veebruaril juba kolman-

dat aastat Kuutsemäe suusakeskuses mõnusat talveilma nautimas. Mäele jõudis 30 õpilast ning suurepärase instruktoriga, kes aitas mäele ka algajad. Õpilased jäid käiguga igati rahule.

Kindlasti läheks veel sinna!

Airiin Strazev
VG 10. klassi õpilane

Sain oma oskusi laiendada lumelauaga sõites ja see on nii tore, et kool on õpilastele sellist võimalust pakunud juba mitmendat aastat.

Laura Kuusk
VG 11. klassi õpilane

Liikumisenädal

Alates 2022 aasta veebruarist on Vändra Gümnaasium Liikuma Kutsuv kool. See on haridusprogramm, mis on võtnud sihiks toetada koole, et suurendada liikum-

isrõõmu nii õpilaste kui ka õpetajate seas.

13.-17. veebruaril toimus liikumisenädal "Koolipere liikuma!", mida meie koolis viis läbi Liikuma Kutsuva Kooli meeskond. Iga päev oli etteantud teema:

- E** – Aktiivne mänguvahetund.
- T** – Tantsi koos sõpradega.
- K** – Aktiivne õuevahetund.
- N** – Aktiivne ainetund.
- R** – Miks on liikumine oluline?

Õpilasesinduse JATS abiga valmis kokkuvõttev video, mida on võimalik näha kooli Facebooki ja Instagrami lehel.

Sõbrapäevadisko

17. veebruaril toimus Vändra Kultuurimaja ja õpilasesinduse JATS koostöös sõbrapäeva disko. Igal täistunnil viisid JATSi liikmed läbi erinevaid mänge, et mitmekesistada üritust. JATSi liikmed olid ürituse

Üli vinge, äge, lahe ja väga lõbus disko oli!

Janne Reinsalu, Laura Västrik ja Maarja Grupmann
JATSi liikmed

vältel erinevates rollides, korraldus, piletimüük, korrapidajad, läbiviijad, dekoraatorid ja andsid lõpuks ruumid üle sellisena nagu need said. Sel korral olid DJ-ks JATSi

liikmed Laura Kuusk, Elis Krais, Alondra Lääniste ja Remy Kivisild. Lisaks JATSile, kus on hetkel 19 liiget, osales diskol 77 noort. JATS ise jäi korraldatud diskoga väga rahule.

Kokkuvõtted jaanuari ja veebruari volikogu istungitest

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu II koosseisu üheksateistkümnese istung oli erakorraline ja toimus 30.01.2023. a Vändra Halduskeskuses volikogu saalis.

- Valiti rahvakohtuniku kandidaadid.** Vastavalt kohtute seadusele valitakse rahvakohtunikud neljaks aastaks. Pärnu Maakohtu rahvakohtunike volituste tähtaeg lõpeb 13. aprillil 2023. a. Rahvakohtunikukandidaadid valib vallavolikogu ja Põhja-Pärnumaa valla esitatavate kandidaatide arvuks on kolm inimest. Rahvakohtunikukandidaatide seast nimetab rahvakohtuniku ametisse kohtu juures asuv rahvakohtunike nimetamise komisjon, mille koosseisu kinnitab kohtu esimees. Otsustati valida rahvakohtuniku kandidaatideks: **Sirje Raba, Mariella Ott ja Risto Retsnik.**
- Otsustati moodustada **2023. a Riigikogu valimiste läbiviimiseks Põhja-Pärnumaa vallas kuus jaoskonnakomisjoni** ja nimetada nende komisjonide esimehed, liikmed ja asendusliikmed.
 - Jaoskonnakomisjon nr 1, asukohaga Pärnu-Jaagupi halduskeskus.**
Esimees: Eve Lempu.
Liikmed: Marika Männik (EKRE), Tiia Kallastu, Tiit Talts ja Ülle Vapper.
Asendusliikmed: Meeli Tasane, Urve Salumaa.
 - Jaoskonnakomisjon nr 2, asukohaga Vaheka seltsimaja ja Libatse lasteaia hoone.** Esimees: Helena Erm.
Liikmed: Jüri Nurmik (EKRE), Andrus Peetson, Taimi Markson ja Ludmilla Kodasma.
Asendusliikmed: Agu Annusver, Iiri Karu.
 - Jaoskonnakomisjon nr 3, asukohaga Tootsi halduskeskus.**
Esimees: Krista Lindmäe.
Liikmed: Agnes Alamaa (EKRE), Renna Ohtra, Olga Käärt ja Sirje Alloja.
Asendusliikmed: Kärt Klaas, Käde Reinthal.
 - Jaoskonnakomisjon nr 4, asukohaga Vändra Kultuurimaja.**
Esimees: Kerstin Sempelson.
Liikmed: Helle Laantee (EKRE), Margit Plado, Eret Pank ja Kersti Tammiksaar.
Asendusliikmed: Kersti Tilk, Eva Soosaar.
 - Jaoskonnakomisjon nr 5, asukohaga Vihtra Külakeskus ja Suurejõe Rahvamaja.** Esimees: Helily Turi.
Liikmed: Ülle Hannus (EKRE), Taimi Akker, Tiia Kruusma ja Katrin Ilbi.
Asendusliikmed: Heleri Vesik, Heldi Raude.
 - Jaoskonnakomisjon nr 6, asukohaga Pärnjõe koolimaja ja Kaisma Rahvamaja.** Esimees: Heli Mäeorg.
Liikmed: Urmas Laast (EKRE), Imbi Tõnisson, Evi Tamm ja Marko Tõnissaar.
Asendusliikmed: Aime Auksmaa, Marika Kruusmaa.

Volikogu istung on järelvaadatav:
<https://youtu.be/gglvSSxl4LQ>

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu II koosseisu kahekümnes istung toimus 15. veebruaril 2023. a Vändra Halduskeskuse volikogu saalis.

- Anti **arvamus Metsaküla uuringuruumi geoloogilise uuringuloo taotluse kohta.** EMG Karjäärid OÜ on esitanud Keskkonnaametile Metsaküla uuringuruumigeoloogilise uuringu loa taotluse. Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu ei pea võimalikuks uue karjääri avamist tiheasutusega alevi vahetus läheduses ning taastuvenergia planeeringualal kuhu ei ole planeeritud uusi maardlaid, siis ei ole ka otstarbekas geoloogilise uuringu läbiviimine. Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu otsustas kumulatiivsete keskkonnahäiringute tekkimise tõttu (sh geoloogiliste uuringute läbiviimine) mitte nõustuda Metsaküla uuringuruumi geoloogilise uuringu loaväljastamisega kuna uuringuruum asub Tootsi Suursoo ala ja tuulepargi teemaplaneeringu alal, kus tulevikus ei pea võimalikuks ka karjääri rajamist ja maavara kaevandamist.
- Anti **nõusolek rahaliste kohustuste võtmiseks ja riigihangete läbiviimiseks.** Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusel anti luba 2023. aastal läbi viia avatud hanked hankelepingu perioodiga kuni 60 kuud kahe sõiduki kasutusele võtmiseks. Vallavalitsusele renditava sõiduki hinnaks määrata koos käibemaksuga kuni 30 000 eurot ja Vändra Gümnaasiumile renditava väikebussi (8+1 kohta) hinnaks koos käibemaksuga kuni 40 000 eurot.
- Arupärimistele vastamine: **rahandusosakonna juhataja-finantsjuht Eve Lempu vastas kirjalikule arupärimisele.**

Volikogu istung on järelvaadatav:
<https://youtu.be/B2axqZ7qFck>

Ülle Vapper, volikogu esimees
ylle.vapper@pparnumaa.ee

Vallaarhitekt teatab

REET OLEV
reet.olev@pparnumaa.ee

Hetkel on Põhja-Pärnumaa vallas menetluses 16 planeeringut. Nendest 12 on detailplaneeringud, 2 maakonna teemaplaneeringud, üks valla üldplaneering ja üks valla eriplaneering.

Tähtsamad ja hetkel valmimisel olevad planeeringud:

- Lõppetapis on Tuuleparkide teemaplaneeringu esimese etapi dokumentide koostamine, misjärel materjalid lähevad kooskõlastusringile ja seejärel avalikule väljapanekule kõikide inimeste ja ettevõtete arvamuste kogumiseks.

- Samuti on lõppetapis kooskõlastuste ootel ka Põhja-Pärnumaa valla üldplaneeringu materjalid. Hetkel on veel viimaste täpsustuste tegemine ja siis juba liigume edasi ministeeriumite kooskõlastusringidega ning seejärel avaliku väljapanekuga kõikidele soovijatele, et omapoolseid täpsustusi ja ettepanekuid veel lisada.

- Piimajõe ja Jüri detailplaneering, Langerma külas on läbinud kooskõlastusringi ja suunatakse lähiajal avalikule väljapanekule. Detailplaneeringuga soovitakse üle vaadata farmi toimimiseks vajalike hoonete laiendamine/rajamine, rajada biogaasi tehas ja tankla.

- Eskiisi on läbinud Rail Baltica Kaisma kohaliku rongipeatuse detailplaneering.

Algamisel olevad detailplaneeringud:

- Ministeeriumides on arvamus avaldamiseks Iirise ja Põlde kinnistute detailplaneeringu algatamine koos keskkonnamõju algatamisega Anelema külas. Soov on rajada vähkide kasvatamiseks vesiviljeluse tiik suurusega 1-1,6 ha. Alal on tiigi rajamine võimalik ainult eelneva dolokivi välja kaevandamisega tiigi alalt.

Eeldatav kihi paksus on 10 m, mis valla hinnangul tähendab kaevanduse laienemist antud alale. Detailplaneeringu koostamine annab võimaluse teha kõik pinnasevee taseme ja kaevude veetaseme uuringud, müra ja tolmu vähendamise meetmete ettepanekud ja palju muud. Ühtlasi on detailplaneeringu koostamine kõige suurema võimaluse andja kogukonnale avatult temast kaasa rääkida kõikidele sobivate lahenduste leidmiseks.

- Vallavalitsus on algatamas kolm detailplaneeringut üürimajadele tingimuste saamiseks: Pärnu-Jaagupi alevis endise vallamaja kohale Uus tn 53, Vändra alevis Raudtee tn 2 ja Tootsis hõlmab planeeringuala Kesk tn 10 ja 10a ning Tööstuse tn 5 piirkonda. Planeeringutega soovime kõikides kohtades järk-järgult välja ehitada kolmest kortermajast koosnevad kompleksid koos laste mängualadega ja parkimistega planeeringualal.

- HEA AVALIK RUUM käigus on praegu koostamisel konkursi tingimused koostöös Eesti Arhitektide Liiduga. Ala hõlmab endast Vana tänavat koos juurdepääsudega Pärnu-Paide maanteelt kooli ja kiriku suunas. Soov on saada hea ja kasutatav avalik ruum tänava näol, kus saaksid aega veeta lapsed, noored, eakad ja kõik muud astmed vahepeal. Koht, kuhu saab rajada kohvikuid, lilleturge, mänguväljakuid ja miks mitte ka vaba lava jt ideed, mida iganes suudavad konkursile laekuvad võistlustööd, mõistliku eelarve piires, välja pakkuda. Lisaks oleme kohtunud Vana tänava äärsete perspektiivikate kaasatavate erakinnistute omanikega, et leida võimaluse ka nn ampsudeks väljaspool tänavaala leida huvitavaid lahendusi tänavaalaga koos toimimiseks.

Kõikide teemadega saate olla kursis meie valla teabelehtede ja sotsiaalmeedia kanalite kaudu. Infot lisandub jooksvalt.

Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamisest

MARIS HELDJA-PÄRN
eestkostespetsialist

Vallavalitsus on osalenud alates 2020. a Sotsiaalkindlustusameti poolt koordineeritavas pilootprojekti „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikes omavalitsustes“. Projekti käigus saab osutada erinevaid tegevusi psüühilise erivajadusega inimesele ja tema perekonnale.

2023-2024. a jätkab vallavalitsus sama projektiga ning seeläbi on võimalus erivajadusega inimeste ning nende pereliikmete toetamist jätkata. Projektis on 12 teenuskohta, millest on tänase seisuga kõik juba täidetud.

Projekti eesmärk on katsetada psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel teenuskomponentidel põhinevat lähenemist ja testida korraldusskeemi, kus psüühilise erivajadusega inimeste teenuste korraldaja rollis on kohalik omavalitsus. Projekti sihtgrupiks on raske, sügava või püsiva kuluga psüühilise erivajadusega isikud.

Baastoetuse osutajad on meie vallas Vändra Alevis Sotsiaalmaja ja Vihtra Päevakeskus, kes pakuvad tegevusjuhendajate kaudu igapäevast toetamist ja nõustamist erivajadusega inimesele ja tema lähedasele. Projekt on olnud abiks erivajadustega inimeste iseseisvumisel, mille

raames oleme abistanud erivajadustega inimestel kodust välja saada aidates neid kaasata tööga seotud tegevustesse või kaasates neid päevakeskuse huvitegevustesse. Tegevusjuhendaja saab aidata inimesi nende igapäeva tegevustes olles neile toeks, motiveerida ja aidata asjaajamistes. Samuti on mitmeid inimesi läbi projekti toetatud elukoha vahetusel, parandades seeläbi oluliselt kliendi elukeskkonda. Projekti suureks plussiks on ka võimalus vajadusel abistada erivajadusega inimese pereliikmeid. Projekti raames osutab erinevaid tegevusi ka Solve et Coagula OÜ, kelle kaudu ongi meie valla inimesed saanud projekti kaudu osaleda töötegevustes Pärnu linnas. Kokku on projektiga saanud toetada 26 sihtgruppi kuuluvat inimest. Inimeste liikumine projektis on erinevatel põhjustel: elukoha vahetus, abivajaduse äralangemine/vähenedmine kui ka kliendipoolne soov koostöö lõpetada.

Samuti kutsume üles märkama inimesi, kes võiksid antud projekti toel abi saada. Projektiga tegeleb eestkostespetsialist Maris Heldja-Pärn.

Uus kontakt

Eestkostespetsialist ja projekti juhtumi korraldaja **Maris Heldja-Pärn** kontaktid:
tel 5077 231, maris.hedjaparn@pparnumaa.ee

Köögi- ja sööklajäätmete käitlemine Põhja-Pärnumaa vallas

KERSTI TAMMIKSAR
keskkonnaspetsialist

Alates märtsikuust kehtib kogu Põhja-Pärnumaa vallas ühtsetel tingimustel korraldatud jäätmevedu, mida teostab AS Eesti Keskkonnateenused. Kõigil jäätmevaldajatel on kohustus koguda segaolmejäätmetest eraldi ka köögi- ja sööklajäätmed ehk biojäätmed ning need korraldatud jäätmeveoga vedajale üle anda või komposteerida oma kinnistul, kui see on lubatud.

Jäätmevedajale tuleb biojäätmed konteineris üle anda kõigis (Pärnu-Jaagupi, Vändra ja Tootsi alevi) kortermajades ning äri-, tootmis- ja ühiskondlike hoonete kinnistutel, kus toidujäätmeid tekib (st kõik toitlustusasutused, koolid, lasteaiad,

hooldekodud jms). Juhul kui kinnistutel kõik biojäätmed komposteeritakse vastavalt valla jäätmehoolduseeskirjale (alevite kinnistutel peab olema kinnine komposter), siis tuleb teha valale biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kompostimise taotlus – vorm on leitav valla kodulehel.

Tiheasustusega külates asuvatele kortermajadele ning muudele tiheasustuses olevatele elamutüüpidele on lubatud toidujäätmeid komposteerida ja üleandmine jäätmevedajale on vabatahtlik. Hajaasustuses tuleb biojäätmed komposteerida. Segaolmejäätmete konteineritesse ei ole lubatud panna köögi- ja sööklajäätmeid.

Biojäätmete konteinerites peaks olema vooderuskott ja seda teenust pakub vedaja

aga vooderuskotti võib ka ise panna ja selleks sobib tavaline läbipaistev kilekott. Vooderuskott hoiab konteineri puhtana ja võimaldab konteinerist kätte saada ka külmunud biojäätmed. Biojäätmete konteinerisse võib panna riknenud puu- ja köögiviljad ning nende koorimisjäädgid, pagaritooted (leib, sai jmt), liha- ja kala- jäätmed, kohvi- ja teepuru koos paberfiltriga, pabermassist munakarbid, majapidamis- paber ja pabersalvrätid, toataimed (sh muld ja lõikelilled) ilma potita.

Kõige säästlikum on biojäätmed panna konteinerisse lahtiselt või paberkotis, aga vedaja on täna lubanud kasutada ka väikesed läbipaistvaid kilekotte, mis käitlemisel koos vooderuskottidega välja korjatakse. Bio-

jäätmete konteinerite tühjendamine on tasuta ning tasuda tuleb vaid tellitud vooderuskoti eest. Tasuline on ka tühisõit mis tähendab, et graafikujärgsel veopäeval peab konteiner olema vedajale kättesaadav.

Üldjuhul tühjendatakse biojäätmete konteinerid iga kahe nädala tagant. Talveperioodil (01.11-31.03) on lubatud rakendada tühjendamise sagedust üks kord nelja nädala jooksul. Kuid sellest tuleb vedajat teavitada **tel 4355 025 või viljandi@keskkonnateenused.ee**

Praegu viiakse meie vallas kokku kogutud biojäätmed Paikre prügilasse komposteerimisele. Kui läheb tööle Maardu biogaasitehas, siis hakatakse kokku kogutud biojäätmeid sinna vedama.

Põhja-Pärnumaal avati uus kontserdisaal

EVA SOOSAAR
avalike suhete spetsialist

„Saagu sellest saalist Lüdigi saal!“ kõlas saali avamise õhtul ja uuel Mihkel Lüdigi nimeliselt saali sildilt langes riie.

2. veebruari õhtul olid Vändra tänavad vaiksed. Mööda küünaldega valgustatud rada viis tee Lüdigi saali juurde. Külalisi tervitas pidulikult vallavanem Aivar

Mäe. Avakõnes rääkis vallavanem majast endast, saali olemusest, Mihkel Lüdigist ja tema loomingust.

Lüdigi saali avakontserdil astusid üles Eesti Filharmonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel. Lisaks 55-liikmelisele esinejate koosseisule oli saalis veel 260 külalist.

Avakontserti aitasid jäädvustada Pärnu Postimees,

ERR ja otseülekanne kontserdist tegi Klassikaraadio.

Järgmine Lüdigi saali avasarija kontsert toimub 25. veebruaril. Vabariigi aastapäeva aitavad väärikalt tähistada Ain Anger koos Mari Poll-Novakovici ja Momir Novakoviciga.

Sel hooajal on kavas veel kolm kontserti. Naistepäeva tähistame koos Kaunimate Aastate Vennaskonnaga ning märtsi lõpus teatri-

päeva eel astub Lüdigi saalis üles ansambel Hortus Musicus. Kevade teise kuu võtame vastu imeilusate armastuslauludega Olav Ehala ja Nele-Liis Vaiksooga.

Lüdigi saali kontsertide toimumisele on oma öla alla pannud ka kohalikud ettevõtted.

Lüdigi saali ja kava kohta leiab rohkem infot Vändra kultuurimaja kodulehelt. Kohtumiseni Lüdigi saalis!

Lüdigi saali avakontsert.
Piltide autor: REKfoto OÜ

ROHKEM PILTE VEEBIS

Aitäh Valley OÜ, Agrone OÜ, Balmec Forest OÜ ja WenTextil OÜ! Täname teid panuse eest meie valla kultuurielu edendamisesse.

Põhja-Pärnumaa vald

Tähelepanu!

Pärnu-Jaagupi-Kergu riigitee nr 19202 rekonstrueerimise avalik arutelu

Transpordiameti tellimusel on alustatud riigitee nr 19202 Pärnu-Jaagupi – Kergu km 0,4-2,48 rekonstrueerimisprojekti koostamisega.

Rekonstrueeritav lõik algab Pärnu-Jaagupi alevi Teemeistri tänavast kuni Anelema karjääri tee ristmikuni. Sõidutee laiuseks kavandatakse 7 m, millel on kaks sõidurada laiusega 3,0 m. Sõiduteest vasakule nähakse ette kuni kilomeetrit 2,1 kõnnitee laiusega 2,5 m, millele lisandub ohutusriba 0,6 m. Kõnnitee on eraldatud sõiduteest äärekiviga. Sõiduteele antakse ühepoolne kalle ning sademevesi juhitakse valdavalt teest paremal pool asuvasse kraavi.

Projekti eskiisi avalik arutelu toimub 9. märtsil 2023 algusega kell 18.00 Pärnu-Jaagupi Rahvamajas, Pärnu mnt 26, Pärnu-Jaagupi alev

Tiit Talts, majandusspetsialist
tel 5307 8801, tiit.talts@pparnumaa.ee

Vallasisene transport Pärnu-Jaagupist Vändrasse

Alates 2023. a märtsist on valla elanike soovil võimalik kasutada transporti sõiduks Pärnu-Jaagupist Vändrasse ja tagasi. **Transporti saab kasutada kord kuus iga kuu teisel neljapäeval eelnevalt broneeritud sõitude alusel.** Esimene sõit toimub juba **9. märtsil 2023.**

Transporti teostatakse 8+1 kohalise väikebussiga. Bussiring toimub marsruudil:

Tootsi – Pärnu-Jaagupi – Kergu – Vändra.
Buss stardib Tootsist kell 12.15, Pärnu-Jaagupist kell 12.45, Kergust kell 13.10 ning Vändrasse jõuab buss orienteeruvalt kell 13.35. Vändrast hakkab buss tagasi sõitma kell 16.00.

Kuna kohtade arv bussis on piiratud, toimub transpordi kasutamine eelregistreerimisega. Sõidule tuleb **registreerida hiljemalt kaks päeva enne sõitu.** Registreerida saab helistades tel 5919 5833 või kirjutades julia.erm@pparnumaa.ee

Valla majandusosakonna info

1. Avalikul enampakkumisel toimus Tootsi alevi Estakaadi kinnistu raieõiguse võõrandamine.
2. Raiumisele läksid Tootsi alevi sügisel märgistatud vigastatud ja ohtlikud puud tänavate ääres ja avalikes kohtades. Raietöid teostas Vändra MP OÜ.
3. Võidula silla rekonstrueerimine on projekteerimisel.

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus
vald@pparnumaa.ee

LUGEJAKIRI

Ole valmis valima

HENN LAHESAARE
Pärnu-Jaagupi

Käes on aeg, mida on oodata – valimised. Valimised on periood, kus ilmnevad valijate erinevad soovid ja suhted. Tihti peale kasutatakse meetodeid, mis ei kõlba

kuhugile: solvangud, vale informatsioon, poliitilised rünnakud erinevate vaadetega inimestelt jne.

Tahaks loota, et valdav osa meist käitub nii, nagu on inimesele kohane. Seega, olgem valmis valima neid kandidaate, kes seda väärivad.

Imelise Kädi Pärnoja suur juubelipidu

EVA SOOSAAR
avalike suhete spetsialist

Tants võib olla suhtlusvahend, sport, meelelahutus, lugude jutustamise viis, rituaal.

Tants on see, millele on Kädi Pärnoja terve oma elu pühendanud. Balletiga alustanud ja Viljandist rahvatantsu leidnud. Väandras on Kädi juba üle poole sajandi rahvatantsu õpetanud.

Vändra kultuurimaja eestvedamisel toimus 4. veebruaril meeleolukas pidu Kädi 80 juubeli auks. Kohalolnute seast täitsid suurema osa ruumist loomulikult rahvatantsijad. Kõik neli rahvatantsurühma, keda Kädi hetkel juhendab, olid kohal ja piduriideis.

Iga rahvatantsija teab, et rühma toimimiseks peab olema suurepärane eestvedaja. Seda on Kädi olnud juba aastakümneid. Ta on juhendajaks kahele enda loodud rahvatantsurühmale. Naisrühm Värten on tegutsenud juba 59 aastat ning segarühm Hõissa tähistas möödunud aastal 30 juubelit. Alates 2000. aastast juhendab Kädi memmede tantsurühma Värten ja 2007. aastast segarahvatantsurühma Wendre.

Kädi on tantse loonud kõikidele oma rühmadele. Koos Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseksiltsiga ilmus 2011. aastal Pärnoja autoritantsude raamat kümne tantsu kohta „Vändra metsas Pärnumaal“. Lisaks raamatus ilmunud tantsudele on ta loonud järjepidevalt uusi autoritantsu, mida ta õpetab oma tantsurühmadele ja jagab kasutamiseks teistele tantsujuhtidele. Pole ju ükski pidu lõpuni hea, kui ei saa tantsida!

Rahvatantsukollektiivid ülevalt alla: Värten, Wendre, Vändrikud ja Hõissa. Kõigi piltide autor: Eike Meresmaa

TUNNUSTUSED

- 2007. a Pärnumaa särainimene
- 2008. a Vändra alevi kõrgeim autasu „Vändra Tungal“ laureaat
- 2009. a C.R. Jakobsoni mälestusmedal
- 2022. a Pärnumaa kõrgeim autasu Pärnumaa vapimärk

Lisaks on teda autasustatud paljude maakondlike ja vabariiklike au- ja tänukirjadega.

Priit Enoki iseloomustus Kädile

Kädi iseloomustamiseks on kõige sobivamaks ja teda paljudest teistest rahvatantsuõpetajatest eristavaks sõnaks: looming.

Kädil ja Wendre rühmal on pikk ühine ajalugu. Oleme veetnud trennisalis hulga loomingulisi tunde, me pole jätnud vahele ühtegi üldtantsupidu ja võiks ju arvata, et oleme aastatega kogu rahvatantsurepertuaari selgeks saanud. Siiski pole see päris nii ja veel on üht-teist jäänud ...

On üks tants, millega võivad Kädi rühmad une pealt lavale minna ning mille alati ilma suuremate viperuseta ja publikule äratuntavalt esitatud saame. Selleks on Kädi loodud „Vändra metsas Pärnumaal“. Kädi tantsuga oleme jõudnud suurematele kontsertlavadele ja väiksematele peomurudele, oleme käinud võistutantsimistel ja välisesinemistel. „Vändra metsas“ on olnud tantsupeo rong-

käikudes meie tunnuslooks, andes võimaluse kaasaalamiseks nii tantsijatele, lauljatele, pillimeestele, kui lihtsalt juhaidi hõikajatele. Paljud saavad kaasa elada, kuid vähestel on võimalik tunda, et tegemist on meie õpetaja loodud, meie rühma esitatud ja meie Vändrast rääkiva tantsuga.

Järgmiseks tuleb saada „Vändra metsas“ suure tantsupeo repertuaari. Siis võiks midagi uut ette võtta. Võime kindlad olla, et Kädil energiat jätkub.

Aitäh ja kerget jalga, armas Kädi!

tantsijad

PÕNEVAID FAKTE KÄDI PÄRNOJA KOHTA

Kädi Pärnoja on loonud naisrahvatantsurühma Vändrikud, kes tema järjepideval juhendamisel on edukalt tegutsenud 59 aastat. Tema loodud segarahvatantsurühm Hõissa on tantsinud üle 30 aasta.

Kädi Pärnoja juhendab alates 2000. a alates memmede tantsurühma Värten ja 2007. a segarahvatantsurühma Wendre.

Üle 50 aasta on juhtinud kultuurimaja kilvaklubi „Viktoriin“ ja kord aastast aitab esimesest mängust alates läbi viia vabariiklikku ühekilba „Vändra karu“.

Koos Pärnumaa Rahvakultuuri Keskseksiltsiga ilmus 2010. a

Kädi Pärnoja autoritantsude raamat „Tantsud Vändra metsast Pärnumaalt“ ja tantsude saate-muusika CD. Raamatus on 10 tema loodud tantsu:

- Segarühma tantsud: „Vändra polka“ ja „Õlletalgu polka“.
- Naisrühma tantsud: „Mihkli valtser“, „Triinu polka“, „Suvevalss“, „Mälestuste aeg“ ja „Armas neiu“.
- Tantsud memmede rühmale: „Värten“, „Veerekese pääle“ ja „Valsitants“.

Lisaks raamatus ilmunud tantsudele on ta loonud järjepidevalt uusi autoritantsu, mida ta õpetab oma tantsurühmadele ja jagab kasutamiseks teistele tantsujuhtidele.

Tegus Kädi Pärnoja

ÕIE KUUSK

Kädi Pärnoja (Kaasik) on sündinud 5. veebruaril 1943. a. Tema lapsepõlv ja kooliaeg möödusid Pärnu linnas.

Tantsimisega alustas Kädi Pärnu I Keskkoolis, kus alates 1. klassist hakkas ta käima Rajooni Kultuurimaja balletiringis. Mõned aastad hiljem tuli Pärnu Linna Kuurimaja balletiringi juhendama Tallinnast noor koreograaf Evi Kaleviste Lüdig. Tema juhendamisel õppis ja tantsis Kädi kuni keskkooli lõpuni.

Küsimusele, kas ta baleriiniks ei tahtnud saada, vastab Kädi: „Oleksin pidanud siis lapsena balletikooli minema, aga ma olin nii niru – ei söönud midagi ja kasvult ka liiga väike.” 1961. a lõpetas Kädi Pärnu I Keskkooli ja läks Viljandi Kultuurikooli õppima tantsujuhiks-klubitöötajaks. Seal puutus ta esimest korda kokku rahvatantsuga. Selle eriala lõpetas Kädi 1964. a ja asus sama aasta 1. märtsil tööle Vändra Kultuurimajja. Suunati küll Valka, aga tollane direktor Juuli Paugus helistas ja ajas asja, et Pärnu tüdruk võiks kodule lähemale tulla.

„Minu esimene mälestus tööle tulekust on see, kuidas mitme vaatuseliseid näidendeid lavastanud Made Selmet pani mind dekoratsioonidesse naelu lööma. Ma polnud kunagi ühtegi naela kusagile löönud, aga ära öelda ka ei julgenud. Kultuurimaja kantselei oli raamatukoguga ühes majas 2. korrusel, saal aga tuletõrjemajas. Peod olid vägevad, maja juba nõrgavõitu. Jenka tuli siis moodi, oi kuidas seinad värisesid, kui rahvas hüppas. Seda maja enam ammu ei ole, aga mõnikord olen seda veel unes näinud. See oli tore aeg, kus ise tegime ja otsustasime.“ Sinna jäävad Kädi kaunimad aas-

tad, paljude toredate pidude, vahvate seikadegakino-, tele- ja raadioreporditega küll Moskvast ja Tallinnast.

Kultuurimaja oli tol ajal endiste tuletõrjehoonete kõrval asunud pritsimaja hoone, korraliku lava, parketi ja tantsusaaliga. Täielikult amortiseerunud maja suleti kui rahvakogunemisteks ohtlik ehtis. Aastaid hiljem kukkus maja katus sisse ja maja lammutati.

Tollane kultuurimaja V.Kingissepa 47 (praegune Vana tn). Riigistatud kohaliku ettevõtja Georg Jaanson (rahva keeles Jaanson Gooori) maja oli kena ja ruumikas, kuid seal lava ja saali ei olnud. Alumisel korrusel oli raamatukogu. Majas käisid koos puhkpilliorkester, kaminatoas harjutasid bändipoisid (kultuurimajal oli oma tantsuorkester), näitering, tantsuringid, koorid, sõnakunstiring.

Majas olid uhked valged kahelkivist ahjud, kuivkäimla (kus seinad peal elas nahkhiir) ja teisel korrusel kulturnikute kabinet. Kui Kädi oli dekreedis ja lastega kodus, asendas teda direktorina Ksenja Metsaalt. Siis suunati kultuurikoolist Vändrasse tööle instruktoriks koorijuht Elve Rannamäe (Saarmaa) ja kunstiliseks juhiks näitejuht Õie Kivimäe (Kuusk). Mõlemad said elamiseks ühe toa kabineti kõrval. Veidi hiljem tuli tööle näitejuhtimise lõpetanud Helju Ringenberg.

Majas oli palju rotte. Istusime kabinetis, kui äkki saiapäts tuli mööda põrandat (köögist näpatud) ja suundus meie kisa peale kapi alla. Rott ei paistnud pätsi alt väljagi või olime nii hirmul, et ei osanud sellele tähelepanu pöörata.

Suuremaid üritusi korraldati EPT ja EAMS-i (mesindusseltsi) saalis. Suvised üritused toimusid Vändra pargis, siis oli laululava veel alles. Iga suve hakul oli kindlasti rahva-

rohke rahvapidu kooride, orkestrite ja tantsurühmadega. Lilli kollektiivjuhtidele küsiti koduaedadest, kased tõi kohale mõni hea inimene. Teine suurem pidu suvel oli jaanipidu. Mõlemad töid esimest korda aastas suurema summa raha sisse, nii et saime ringijuhtidele palka maksta. Enne seda olime suures hirmus, mis ilm teeb, kas saame raha või ei.

1977. a valmis Vändra kolhoosi kontor-klubi, kuhu sai aasta pärast end sisse seada kultuurimaja. Eri-nevaid ringe ja klubisid oli majas järjepidevalt paarikümne ringis või enam. Külas käisid Eesti tuntumad artistid ja bändid. Teatritel oli kohustus vahepeal käia maal esinemas, nii nägid vändralased kohapeal ka kõikide tipp-teatrite etendusi, isegi balletietendus toimus. Pargis toimunud erinevad kontserdid tundusid bändidega või teatrietendused olid rahvarohked.

Suured laudadega peod, nt noorteõhtud, perekonnaõhtud olid mitmesajale inimesele. Lisaks temaatilisele sisule pidid kultuurimaja töötajad katma laua ja enne selle katte ise ka muretsema ja valmistama. Kartulisalati lõikamine ja sekserite sättimine oli sage tegevus. Ja nõudepesu! Ilma igasuguse masinata kõõgi kahes kraanikausis öösiti (peod lõppesid ka kell 3-4) ... Mõnikord sai „soojad nõud“ kohe lauale sätitud, sest õhtul oli järgmine üritus. „Magustoiduks“ oli päris oma töö tegemine – uute ürituste nuputamine, nt populaarsete veepidude korraldamine, stsenaariumite kirjutamine – kontsertide kavade koostamine ja nende ellu viimine. Need olid töötempo mõttes hullumeelsed aastatad. Lohutuseks raadio rääkis ja leht kirjutas, anti igasuguseid aukirju ja võideti tollaseid sots-võistluseid.

Allusime tol ajal Pärnu kultuuri-osakonnale. Tol ajal oli kultuurimajas tööl neli inimest. Alati kut-

suti rahvapidudele külalisi ja võõrustati neid. Tõime nt Liu rannast kalatööstusest kastide kaupa suitsuräime. Tol ajal selle eest raha ei küsitud, piisas, et rahvapeo jaoks, ainult ise pidime ära tooma. Kohalikust piimakombinaadist saime sama „raha“ eest juustu ja suurte piimanõudega juuretisepiima.

Kädi on Vändra Kultuurimajas järjepidevalt töötanud 38 aastat ning olnud nii kunstiline juht, direktor, kui ka metoodik. Juba esimesel töölletuleku aastal hakkas Kädi õpetama rahvatantsu nais-, sega- ja memmede rühmale. Esimeses segarühmas tantsis ka nüüd juba toonela teedele lahkunud abikaasa Mihkel Pärnoja. Seal olid veel Vändra Tungla valmistaja Johannes Toomsalu, Agu Tammiksaar jne esimesi tantsijaid. Lisaks on Kädi „läbi õpetanud“ kogu Vändra valla – Kaismal õpetanud rahvatantsu ja peotantsu; Pärnjõe peotantsu; Vihtas lastele ja täiskasvanutele rahvatantsu ja aeroobikat; Suurejõe 14 a rahvatantsu. Praegu juhendab ta kultuurimajas naisrühma Vändrikud, segarühma Hõissa, memmede rühma Värten ja segarühma Wendre. Kaheaastase intervalliga korraldab Vändras Pärnumaa eakatele „Oma tantsu päeva“. Lisaks teeb tantsuseadeid oma tantsurühmadele ja tema loodud „Vändra polka“ on olnud paljude suurte pidude kavades. Kogu oma tegutsemisaja on Kädi kõikidele Tallinna suurpidudele viinud vähemalt ühe tantsurühma.

Küsimusele, millal oli tema tantsurühma esimene tantsupidu, vastas Kädi nii: „1965. aastal oli esimene kord osaleda suurel peol oma rühmaga. Alates esimesest peost olen oma rühmadega platsil olnud kõigil järgnevatel täiskasvanute suurpidudel. Kokku on neid nüüd 15. Esimestel pidudel oli Tallinna minek rongiga. Bussid viisid meid Tori jaama ja sealt võttis tantsijate rong

meid peale. Need olid lõbusad reisid ja rong sõitis päris kaua. Kõik peod on olnud omamoodi meeldejäävad, oleme ju Tallinnas nädal aega. Väga tähtis on teada, millist ilma lubatakse peonädalaks. Naiste eelproovid toimusid toona Kadrioru staadionil. Algas lausvihm ning kõik naised olid paljajalu ja lausa tilkusid. Kont-rastiks sellele tean pidu, kus ennustati madalaid temperatuure, aga ilmad läksid väga ilusaks ja naised sõna otseses mõttes põlesid näost ära, siis ei olnud veel ka kaitsekreeme.

Emotsioonid pidudel, need on alati olnud – kord tugevamad, kord nõrgemad. Ikka tuleb pisar silma ja klomp kurku. Tantsupidude joonised on läinud järjest puhtamaks, tantsud tehniliselt raskemaks (vähemalt ülevaatustel). Suurel tantsumurul meeldivad mulle enim tantsud, mis põhinevad Eesti rahvatantsu sammustikul. Vaatan pidu ka õpetaja pilguga - minu naisrühm ei ole alati peole pääsenud, siis ikka jälgin, kui hästi või halvasti murul tantsitakse ja võrdlen oma rühmaga. Seda tunnet teavad väga paljud tantsujuhid.

Vabariiklikud tantsupeod on maa-kondades tegutsevatele rühmadele suureks stiimuliks. Need kollektiivid ei ole projektirühmad. Minu rühmades tantsib inimesi erinevatelt elualadelt: õpetajaid, arste, teenindustöötajaid, talupidajaid jne. Neid kõiki ühendab soov tulla kokku ja tantsida. Tantsupeod on kui säravad pärlid meie rahvakultuuri hoidmises. Pärast meeldejäävaid suuri pidusid on sügisel uue hooaja alguses ikka uusi soovijaid tantsurühmadesse. See tähendab meile, tantsujuhtidele, et peod jäävad kestma. See, mida tunnevad nii tantsujuhid kui tantsijad suure peo finaalis, on midagi nii ülevat ja ilusat, et seda tahetakse korda ikka uuesti ja uuesti.“

P Kuu persoon

Kes ei riski, joob šampust ainult uuel aastal või siis kellegi juubelil

KALEV SAAR

Sündmuspaik: Vändra kultuurimaja
Eeldus ja tagajärg: juubel, pidu
Põhjus: Kädi

Kädi sünnipäeva peole vooris juba hommikust saati rohkesti lustlikku rahvast. Rahvatantsijate kontsentratsioon ruumis oli nii tihe, et hooti võis ühel ruutmeetril kohata lausa nelja tantsijat korraga. Kes veel ei tea, siis saagu nüüd teadma, et kui peosaali täidab grupp mis tahes taidluskollektiive, siis on kindla peale minek, et ees ootab lõbus koosviibimine.

Juubilarist Kädi või kes soovib, siis Kädist juubilar, säras õhtu algusest hommiku lõpuni nii nagu ta seda kogu oma senise elu on sáranud. Võttis peo alguses vastu hunnikute viisi häid soove ja kimpude kaupa kauneid lilli. Tervitas kõiki tulnuid hea sõna ja lahke naeratusena, nagu ta seda ikka on teinud.

Muide, peolauda oli sattunud üks inimene, kes olla oma silmaga näinud kurjustavat Kädit! Jaa! See olevat juhtunud 1978. aasta aprillis, täiskuu ajal, ühe tundmatuks

jääda soovinud segarühma proovis. Kurjustamiseks oli ka põhjust. Nimelt oli hooletu tantsija keset kaunist poognat jätnud põia sirutamata. No ja tagajärg ei lasknud kaua oodata. See oli esimest ja viimast korda, kui Kädi südamepõhjani vihastas. Peale kirjeldatud vahejuhtumit ei ole sõandanud rahvatantsijad sirutamata jätta ühtki jäset.

No vot. Etteasteteks sünnipäeva-peol olid loomulikult rahvatantsijad. Kõik Kädi juhendatavad rühmad sädelesid püünel. Nagu noor üldtantsupidu oli tol õhtul saalis. Tantsud mis esitusele tulid, olid suuresti Kädi enda loodud. Ilus oli!

Edasi aeti tõrts spordijuttu ja kinnitati keha. Kui keha korralikult kinni oli saadud, astusid lavale Mait ja Miko Maltis. Ehk siis õhtune tantsuansambel, mille Kädi ise välja valis. Hea valik!

Ja nagu rahvatantsijatega ikka, siis esimesest loost viimaseni oli tantsupõrand keerlejaid täis. Ette nähes, et ühest ansamblist jääb selgelt väheks, tuli peale Maltiseid esinema Harli. Ja tema juba teab, kuidas pillilugu ära ei lõpe.

Tantsule sekka räägiti lustlikke tõestisündinud lugusid, mis ükski

Kädist mööda ei läinud ja rõõmsat naeru kostus absoluutselt igast saalinurgast.

Oli üks igavesti tore õhtu. Kõik see, mida iganädalaste tantsuproovide käigus lihvitakse, see kulmineerub aeg-ajalt – seekord Kädi enda juubelil! Olen veendunud, et need sajad ja sajad tantsijad, kes läbi aastakümnete on tantsides Kädi käe alt läbi käinud, on muutnud Vändra ilusamaks. Aitäh sulle, Kädi, selle eest!

Jätkugu sul viitsimist Vändrat edasi kaunistada ja kes tahab saada heaks inimeseks, see mingi ja kraapigu juba täna kultuurimaja ukse taga! Kui sul veab, siis Kädi võtab sind katseajaga trenni ja võib-olla saab ka sinust siis inimene – hea inimene!

/// Kuidas ma tean, mis tol õhtul juubelil juhtus? Sest ma vaatasin seda pidu kadeda pilguga kultuurimaja akna tagant pealt.

Kalev Saar
Kädi suur fänn

Mobiilne muusikaõpe paneb lastel silmad särama

TIIA KALLASTU
haridusspetsialist

9. jaanuarist, peale talvist koolivaheaega, alustasid Kergus ja Tootsis õppetegevust mobiilsed muusikakoolid. Selleks soetati trummikomplekt, kitarrid ja digiklaver Kergu kooli ning Tootsi kaks digiklaverit ja trummikomplekt.

Kergus õppivad lapsed võeti Pärnu-Jaagupi Muusikakooli ja Tootsis õppivad lapsed M. Lüdigi nimelisse Vändra Muusika- ja Kunstikooli õpilaste nimekirja. See oli vajalik, et lapsevanematel

oleks võimalik deklareerida järgmisel aastal makstud õppemaksu ja sellelt siis ka tulumaksu tagastust saada. Lapsevanematele saadeti koolidest lepingud. Siinkohal palungi need allkirjastada ja koolidele tagasi saata, et asjaajamine oleks korrektne.

Küsimusi on tekitanud ka 29 eurone õppemaks kuus. Reaalselt katab lapsevanemate poolt makstav summa õpetaja ühe õppetunni töötasu kulu koos sõidukuluga. Ülejäänud tunnid, mis ühe kuu jooksul toimuvad (olenevalt kuust on tunde 3-5), kaetakse valla eelarvest.

Tootsis õpetab klaverit kahele lapsele õpetaja Urve Hillep ja trumme praegu

veel ühele õpilasele õpetaja Kalev Saar. Kergus on õpetaja Kevin Kanguri käe all kitarri ja trummi õppimas 13 õpilast.

Kõik õpetajad kiidavad lapsi, kes on vahvalt nende poolt pakutavaga kaasa tulnud. Lapsevanemad, kellega olen vestelnud, kiidavad omakorda õhinat tekitavate tundide eest õpetajaid.

Täname lapsevanemaid, kes on kõikidele koolidelt saabunud kirjadele kiiresti reageerinud ja uued muusikakoolid oma lastele omaks võtnud. Loodame väga, et selline tore koostöö jätkub kõigepealt suveni ja sealt

on juba sügisel äge edasi minna. Lisaks vabandame, kui keegi on olnud häiritud ja kommunikatsioon on mõnikord pisut segane olnud. Mobiilsete muusikakoolide ellu kutsumine oli kõigi jaoks esmakordne kogemus, kuid oleme endiselt veendunud, et omavahel rääkides on võimalik kõik asjad selgeks saada.

Täiskasvanutele pakutava õppega plaanime alustada sügisel, selleks otsime õpetajaid.

Tiia Kallastu
haridusspetsialist

Üleskutse!

Kui tunned, et tahaksid ka muusikaga tegeleda ning trummiõpe on sinu jaoks põnev, siis palun anna endast kohe Tootsi Koolile teada!

Urve Hillep, õppealajuhataja ja muusikaõpetus
urve.hillep@tootsi.edu.ee

Vasakul pildidel: Kitarri ja trummiõpe Kergus. Ülemistel pildidel: Trummi- ja klaveriõpe Tootsis. Piltide autor: Tiia Kallastu

Vabaühendused kohtusid Vahenurme seltsimajas

REIMA NÖMMIK
noorsootöö- ja kogukonnaspetsialist

8. veebruaril leidis aset juba kolmas ülevallaline vabaühenduste kohtumine. Üritustesarja eestvedajaks on Põhja-Pärnumaa vallavalitsus. Sel korral kohtusime Vahenurme seltsimajas, kus meid võõrustas MTÜ Vahenurme selts Vaheka.

Kohtumiste tulemusena vahetame mõtteid, kogemusi ja leiame lahendusi, et võimalikult paljud teemad käsitletud saaks.

Vabaühenduste teejuhiks on KÜSK-i poolt ellu kutsutud MTÜ-abi, mille veebileht sõnastab, et kommunikatsioon ja turundus on mittetulundusühingute eduka toimimise alused.

Oluline on hoida end avalikkusele nähtav, sest laiem tunnus ja positiivne maine võimaldavad oma ühingule leida kergema vaevaga toetust. Seda nii inimeste kui rahaliste vahendite

näol. Vabaühenduste pilt meie vallas on kirju: MTÜ-sid esindavad nii külaseltsid, kultuuri- ja haridusühingud, klubilised tegevused kui ka kogudused. Igal ühendusel on omad ootused liikmetele, ühiskonnale, riigile ja loomulikult ka kohalikule omavalitsusele. Sel korral oligi kohtumise peateemaks kommunikatsioon ja oodatud olid kõik huvilised, keda see teema kõnetas.

Esmalt tutvustas seltsi eestvedaja ja maja perenaine Taimi Markson Vaheka seltsi tegemisi ja hoonet. Külaselts on aastatega teinud tubli töö, et luua kogukonnale meeldiv ja mitmekesiseid võimalusi pakkuv seltsimaja.

Maja tuurile järgnes vallavanem Aivar Mäe tervitus. Vallavanem andis ülevaate Põhja-Pärnumaa hetke seisust, tulevikuplaanidest, innustas vabaühendusi kogukonna ressursse kaardistama ja üksteist kaasama.

Põhja-Pärnumaa valla üheks oluliseks häälekandjaks on kord kuus ilmuv valla infoleht. Lehe toime-

taja Arma Koidu eestvedamisel vahetati mõtteid erinevate infokanalite eelistest ja puudustest ning valla lehega koostöö tegemisest.

Õhtu kolmandaks külaseliseks oli Vana-Pärnu kogukonna eestvedaja Olav Karulin, kes rääkis oma kogemustest koostöös omavalitsusega ning avaldas soovi Pärnumaa kogukondasid rohkem ühendada, kogemusi vahetada ja üksteisele toeks olla.

Tagasiside kohtumisele oli MTÜ-delt erinev. Avaldati arvamusi, et kohtumised võiksid olla sisukad arutelud. Teised eelistavad rahastusvõimaluste tutvustamist, otsest abi projektitaotlustele või inspireerivaid näiteid mujalt. Usume, et jõudumööda on võimalik kõikide teemadega tegeleda. Siinjuures võib enda initsiatiivi üles näidata iga kogukonna liige, kellel on olemas soov näiteks vabaühenduste arengusse, omavahelise koostöö tõhustamisele või laiemalt kogukonna mainekujundusse panustada.

Ülemisel pildil: MTÜ Vahenurme selts Vaheka eestvedaja Taimi Markson osalejatele külaseltsi tegemisi tutvustamas. Alumisel pildil: Vana-Pärnu kogukonna eestvedaja Olav Karulin rääkis kogukonna ja kohaliku omavalitsuse koostööst. Piltide autor: Arma Koidu

Järgmine vabaühenduste kohtumine toimub 26. aprillil Kadjaste vabaajakeskuses, kus meid võõrustab MTÜ Kadjaste.

Reima Nõmmik, noorsootöö- ja kogukonnaspetsialist

Kevadtuuled avavad ukse Põhja-Pärnumaa kunstimaastikul

AIVAR MÄE
vallavanem

29. märtsil avatakse kunstigalerii Vändras, Põhja-Pärnumaal.

Selleks oleme Vändra raamatukogus paiknevas näitusesaalis teinud väikesed ümberkorraldused. Muutsime seina värvitooni, mis teatavasti peab kujutava kunsti eksponeerimiseks olema neutraalne. UV-kiirguse kahjustuste kaitseks oleme kinni katnud aknad. Lisaks kontrollime ruumis õhuniiskust ja temperatuuri. Näitusesaalis peab niiskuseprotsent olema vahemikus 45-50% ja temperatuur 19-20 kraadi juures. Samuti on ruum turvatud kaamerate ja liikumisanduritega.

Veebruaris külastas meid Eesti Kunstimuuseumi esindus, eesotsas peadirektor Sirje Helmega. Oldi meeldivalt üllatunud meie ettevalmistuste osas ja näitusesaali kiideti väga heaks. Meie mõte on tutvustada noortele ja valla kodanikele eesti kunsti. Tahame integreerida kunsti ka eesti kirjanduse ja muusikaajalooga. Selleks, et noortel tekiks teraviklik pilt eesti kultuurist.

Koos galerii avamisega on plaan tulla välja spetsiaalse noortele suunatud projektiga "Kultuuripomm", mis oleks lisaks meie valla noortele suunatud ka naabervaldade õpilastele.

tele. Programmi raames saab külastada meie kunstinäitust, osaleda raamatukogus toimivas kirjandustunnis ja päev lõpetada kontserdiga Lüdigi saalis. Oluline on siduda kõik osad samast ajastust pärit teemadega.

Uues galeriis on hetkel esimesed kaks näitust broneeritud. Esimene näitus on seotud meie oma valla kodaniku Tarmo Lehiste kollektsiooniga, kellel on olemas isiklik kunstikogu. Näitus on üleval 7-8 nädalat. Mai lõpus läheb ülesse traditsiooniliselt Vändra kunstkooli näitus. Juba septembris tuleb Eesti Kunstimuuseumi poolt esimene suur näitus eesti kunstist.

Täna on veel vara öelda täpseid galerii lahtioleku aegsid, seda me veel arutame. Kindlasti jääb võimalus külastada näitust ka nädalavahetust. Meil on olemas giid, kes räägib kohapeal lähemalt näitusest ja iga maali juures saab olema ka väike ajalugu maali enda kohta.

Kas näituse külastus saab olema tasuline või tasuta?

Tasuta kultuuri ei ole olemas. Kindlasti on hind, sest noortele ei tohi õpetada seda, et kõik muu on tasuline, aga kultuur on tasuta. Külastuse hind on kindlasti soodne, sest vald paneb oma öla alla. Tööaoliselt jääb hinnavahe mik 3-5 euro juurde.

Eesti Kunstimuuseumi esinduse poolt heaks kiidetud ja avamise ootel Vändra kunstigalerii. Pildi autor: Arma Koidu

Kunsti ilu vaataja silmades, Tarmo Lehiste kollektsioon

MARIS ROOST
näituse kuraator

Tarmo Lehiste kollektsioonis on nii maale, graafikat kui joonistusi aastast 1912 kuni 1991. Näitusel on kajastatud põhiliselt Pallase koolkonna kunstnike töid. Näha saab nii tuntud kui ka vähesemal määral tuntud teoseid. Teosed on säravate koloriitidega ja elurõõmsad. Meile on tundmatu A. E. Luik-Püümani teos „Talutüdruk“ (1912), aga samas tuntud Wiiralti „Tüdruk kaameliga“.

Wiiralti loomingupärand on väga suur, ainuüksi Eesti Kunstimuuseumi graafikakoguse kuulub temalt ligi 330 teost. Tema teoste hulka kuuluvad mitmed virtuooslikud ja väljendusrikkad looma gravüürid, mida on võimalik näha ka peagi avataval näitusel. Wiiralti

väljapanekud väärivad tundmist ja teosed vaatamist.

Lisaks saab näitusel näha Vabbe, Sagritsa ja Väli maastikumaale, Võerhansu sõe joonistust, Ole ja Kõksi abstraktseid maale jt. Vabbe on tuntuks saanud kunstiühingu Pallase asutajana, kelle teostes on tunda avangardiloomingut impressionismilikes loodusmotiivides. Sagritsa loomingut paremiku kuuluvad põhiliselt rannamaastikud, käsitledes kalurielu ja mereteemat. Väli loomingus domineerivad sarnaselt Vabbele hilisimpressionistlikud rahvusromantilise joonega teosed.

Võerhansu mõjutas oluliselt oma maastikumaalidega Eesti kultuurilugu, kui sai tuntuks just oma joonistustega Saaremaa perioodil. Tema joonistustel on tabatud oskuslikult toonivarjun-

deid ja meeleolu. Tema käe alt on tulnud hilisemad kunstnikud (nt L. Liivat), kes hindasid teda kui väga head maalipedagoogi.

E. Ole loomingus on tuntav abstraktsed, maheda harmoonilise koloriidiga ja hajuvate tooni üleminekutega maale. Kõksi maalidel aga on abstraktsuse kõrval tunda veel julgeid erksaid värve ja sümboloid. Lisaks sooviks veel ära märkida Ü. Soosteri teose, millel on äratuntav tema loomingule iseloomulik muna kujund, Hiiumaad meenutavad kadakad ja kalad.

Kollektsiooni näitamise eesmärgiks on, et selle baasil saaks hästi tutvustada Eesti kunsti maa piirkonnas. Selline ülevaatlik kodumaist kunsti kajastav kollektsiooni avalikkuse ette toomine rikastab kindlasti iga kunstiarmastaja huvi ning valgustab ja harib ka noori.

„Calude“ Eduard Wiiralt (1934, repro). Pilt pärineb internetist

Eesti kirjanduse päeva tähistamine Lydia Koidula luulega

MONIKA JÕEMAA
Põhja-Pärnumaa
Raamatukogu direktor

30. jaanuaril tähistati esimest korda eesti kirjanduse päeva riikliku täht- ja lipupäevana. Päeva eesmärk on tuua avalikkuse tähelepanu eesti kirjanduse tõlvetekstidele ja kirjanduse rollile tänapäeva eesti ühiskonnas.

On fakt, et rahvusliku eesti kirjanduse häll on Vändra mail – siin

on oma kirjanduslikku tegevust alustanud Johann Voldemar Jannsen ja Lilly Suburg. Eesti isamaaluule üks tähtsamaid luuletajaid Lydia Koidula on sündinud Vändras ning Carl Robert Jakobsoni, keda teame rohkem kui ajakirjanikku, põllumeest ja kooliõpikute autorit, on avaldanud luulet ja ka näidendi. Siia nimekirja võib veel lisada kirjamehed Mats Tõnissoni ja Anton Jürgensteini, kes on siin elanud.

Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse, Vändra gümnaasiumi ja Põhja-

Pärnumaa raamatukogu töötajad eesotsas meie vallavanema Aivar Mäega otsustasid sel päeval Lydia Koidula sünnikohas Kirikumõisas lugeda tema isamaaluulet. Peale vallavanema lugesid luuletusi veel ka Tarvi Tasane, Mario Mägisalu, Aili Luik, Olga Käärt ja Monika Jõemaa. Organiseerimisjõuks oli Eva Soosaar.

Soovisime sündmusest veebivahendusel ka otseülekannet teha, kuid kahjuks sel päeval möllanud tormituuled viisid heli igale poole mujale, mitte mikrofoni ja ka video-

pilt ei tulnud veebi selline nagu kohapealt paistis. Aga eks me õpime ning loodame järgmisel korral luuletusi paremini lugeda ja videoülekannet teha.

Igaljuhul oleme uhked, et saime nii tähtsal päeval olla eesti kirjanduse jaoks tähtsas kohas ja pidada meeles meie kirjandusajaloo tähtsaid tegijaid.

Kalendrinäitus Vändra lasteaias

KADRI SPIEGEL

Vändra lasteaia õppejuht

Üks olulisemaid oskusi, mida laps lasteaias õpib, on vaatlemise ja märkamise oskus: Milline on maailm minu ümber? Seekord otsustas Vändra lasteaia pere õpikeskkonna rikastamiseks koguda jaanuarikuus lastevanematelt kokku vanad kalendrid, mis nagunii oleks läinud vanapaberiks.

Kõigis kolmes majas sätiti need kokku näitusteks. Ka iseendale imestuseks selgus kalendrite erinevus: neid on suuri, väikeseid, erinevatest ainevaldkondadest, Eestimaa maastikest lemmikloomadeni, retseptikalendritest traktoriteni, fotokunstist maalikunstini. Ja see arvude maailm! Miks on mõned numbrid mustad, teised punased ja osadel lipu märk juures? Millal tuleb minu sünnipäev? Iga laps leidis oma lemmikkalendri just oma huvidest lähtuvalt.

Tänaseks on näitus lõppenud ning õpetajad kasutavad kalendripilte näidismaterjalina aasta-aegade, meie eesti looduse jms tutvustamiseks. Lapsed saavad lisaks otsida kalendrist numbraid, neid lõigata ja kleepida.

Kuna selgus, et veel on kodudes alles mõned väga vanad kalendrid, siis on kahju neid lihtsalt sahtlis või kapis hoida.

Vändra lasteaia pere vanu kalendreid saab näha märtsikuus näituse väljapanekuna Vändra raamatukogus.

Aitäh kõigile lapsevanematele, kes oma panuse kalendrinäituse valmimisse andsid!

Kadri Spiegel
Vändra Lasteaia õppejuht

Ülemise pildi autor: Viive Jakimainen
Alumise pildi autor: Airin Laasma

Meenutusi Lüdigi saali avamiselt

KALEV SAAR

Vändra muusikakooli õpetaja

Meil on M. Lüdigi nim Vändra Muusika- ja Kunstikool. Mihkel Lüdigi nime kannab muusikakool aastast 1980. Erinevaid ettevõtmisi ja teemapäevi ja -õhtuid on aastate lõikes toimunud palju. Kuid tänavu juhtus neist aga justkui suurim ja ilusaim – avati LÜDIGI SAAL suurejoonelise avakontserdiga ja järke on ootamas uued, nimekad esinejad.

Vot, elame siin väikeses kogukonnas oma vaikset tavalist elu. Unistame natuke ja siis sekka pettume. Loodame ja ootame ja siis jälle lööme käega. Teinekord lööb tuluke põlema, aga üldjuhul kustub peagi. Mõni asi saab ellu ka viidud, aga seda päris purakat nagu ei tule.

Täna elame Vändras õnnelikul ajal! Meil on kultuuriusku valitseja. Vändra kultuurimajas on lisaks tavapärasele toimetamisele kenasti käima läinud kontserdikolmapäevad ja teatriteisipäevad, mis alati täis saali publikut toovad. Teisteski küla-des on põnevaid esinejaid üles astumas. Ja selle puraka nägime samuti ära! Ju siis oli tähtede seis lõpuks soodne. Tundub, et on vaja vahel kõrvalt tulija värsket pilku, et näha võimalusi. Aga lisaks on vaja ka oskust neid võimalusi ellu viia, loomulikult soovi, raha ja isiklike kontakte. Meie olime siin harjunud oma gümnaasiumi aulaga, aga et sellest võiks teha üleilma saali, seda me ei taibanud.

Mina ei ole suurem asi valitsuste kiitja, pigem vastupidi. Aga seekord kiidan küll kogu muusikakooli ja Vändra inimesi, kellega olen suhelnud, vallavanemat ja tema kultuuri-meelseks häälestatud meeskonda.

Ole siis nii sapine kui tahad, aga tunnistagem, et ilma Aivar Mäe ettevõtmiseta ei oleks meil ei Lüdigi saali ega maailmaklassi esinejaid. Kontserdid on ette välja müüdnud ja soovijaid on veel nii publiku hulka kui lavale. Suurepärane ja pikka aplausi väärt tegu!

Meie jaoks, kes me nokitseme koolis oma väikeseid/suuri asju Lüdigi nime all ja tema pärandatud mööbli keskel, on ikka väga suur asi, et kooli aulasse ehk Lüdigi saali sisenedes on Mihkli pilt seinal ja tema pilk meie tegemistel alati valvsalt peal. See annab uue hingamise ja loodame, et peagi saate näha positiivseid tagajärgi muusikakoolistki kostumas.

Esimene kontsert tõi elevust kogu majja. Gümnaasiumi õpilased, õpetajad ja muusikakooli õpilased,

õpetajad, kõik koolitöötajad, kultuurimaja inimesed jne olid õhinaga nõus aitama ükskõik milmoel, et tulemus oleks võimalikult hea ja see tuligi hea ning läheb veel paremaks, sest esimene kontsert näitas ära kitsaskohad, mida saab parandada – alates parkimisest ja üleriie hoidmisest garderoobis, kuni publiku koduteele saatmiseni. Iga pisiasja ja naeratus olulised. Äge asi! Olgem siis ise ka siin usinad müügile tulevaid pileteid ostma ja külastama pakutavaid tippkollektiive!

Esimesel kontserdil oli meie vilistlane püünel! Jee! Ja juba sel suvel kostub Tallinna lauluväljakul koolinoorte laulu- ja tantsupeo asjus igihaljas Mihkel Lüdigi „Koit“ – osaleme meiega!

Kultuurseid aegu meile kõigile!

Lüdigi saali avakontsert. Pildi autor: REKfoto OÜ

Soovin M. Lüdigi nimelise Vändra Muusika- ja Kunstikooli poolt Lüdigi saalile pikka ja õnnelikult säravat teekonda! Lubame omalt poolt anda endast parima, et meie kooli vilistlased leiaksid ühel päeval proffidena tee tagasi oma kodusaali.

Kalev Saar
Vändra muusikakooli õpetaja

Pärnu-Jaagupi noortekeskuses toimub!

TIJU KAROTAM

Pärnu-Jaagupi noorsootöötaja

Jaanuarikuu tõi Pärnu-Jaagupi noortekeskuses uued tuuled – kokandusring lõpetas ja tegutsemist alustas loovring.

Loovringis laseme loovusel lennata ja mõtleme koos noortega, milliseid loovust arendavaid tegevusi võiks koos teha. Alustasime munakarpide süüterooside meisterdamisega. See on hea võimalus materjalide taaskasutamiseks. Noorte soov arvestades tegime veel küpsisetorti. Igaüks valmistas endale meelepärase maitsega tordi.

7. jaanuaril oli „Turvalise interneti päev“. Noortekeskus pööras selle päeva puhul tähelepanu igapäevasele võimalustele enda kohta käiva info kaitsmisele internetis. Päeva külaliseks oli Pille Aasa ettevõtte Altacom OÜ. Nende üheks eesmärgiks on aidata Eestis kübermaailma saada igapäevases elus turvalisemaks paigaks. Sellega seoses

tuletas Pille noortele meelde, kui oluline ja samas lihtne on kaitsta näiteks oma paroole. Hea parool võiks olla vähemalt 8-12 tähemärki pikk. Lisaks suurtele ja väikestele tähtedele võiks parool sisaldada ka erimärke (näiteks .!@#) ja numbraid. Hea oleks parooli regulaarselt vahetada. Kingituseks said noored sooduskupongi arvuti viirusetõrje programmile.

Teadupärast on veebruar tuntud kui sõbrakuu. Eesti rahvakalendris on veebruar külma- ja küünlakuu ja vastlakuu. Kuid noorte infoportaal „Teeviit“ kutsub veebruaris tähelepanu pöörama hoopis meediapädevuste arendamisele. Oh, kui palju ideid leiab ainult kalendrist, et lasta loovusel lennata.

Meie alustasime käepaelte meisterdamise ja seebi valmistamisega. Seebi tegemist olid noored juba pikisilmi oodanud. Seda tasus oodata ka, sest tulemuseks oli põnev tegevus, põneva materjaliga. Selle käigus valmisid erinevat sorti

seebid, osa läbipaistvad ja teised kitsepiima sisaldusega.

Lisaks, kuna kohe on käes Eesti vabariigi 105. juubel, siis ilmselt on noortekeskuses taaskord põhjust torti valmistada ja meile kõigile õnne soovida. **Palju õnne armas Eesti!**

Loovringi süüteroosid.
Kõigi piltide autor: Tiju Karotam

Ülemisel pildil: „Turvaliselt internetis“ vestlus Pille Aasaga.
Alumisel pildil: Loovring, küpsisetordi tegemine.

Pärnu-Jaagupi Põhikooli üheksandike koolipäevad Brüsselis

MERIKE MÄEMETS
Pärnu-Jaagupi põhikooli emakeeleõpetaja

25. ja 26. jaanuaril oli 9. klass koos viie õpetajaga õppereisil Brüsselis. Reis sai teoks tänu Euroopa Parlamendi saadiku Jaak Madisoni kutsele. Õpilased jagavad siinkohal oma teadmisi, emotsioone ja vahetuid muljeid.

Mari: Kolmapäeva varahommikul kl 3.45 viis buss meid Pärnu-Jaagupist Tallinna lennujaama. Kell 6.45 startis airBalticu lennuk ja 8.20 (Belgia aja järgi) olime juba kohal. Brüsseli lennujaamas ootas meid Kristi Kaevand, Jaak Madisoni assistent. Tänu tema asjaajamisele laabus kõik väga hästi.

Grette: Lendamise kogemus meeldis mulle väga, sest viimati lendasin 7 aastat tagasi. Jõudnud Brüsselisse, suundusime (bussiga) eurokvartalis, parlamendihoonesse. Teel nägin ka NATO maja. Kuna meie sissepääsu ajani oli aega, tutvustas Kristi meile ümbrust. Nägime tükki Berliini müürist ja kohta, kust sisenevad tähtsad inimesed, nagu Kaja Kallas.

Karl: Parlamendihoonesse sisenemine oli nagu lennujaamas – jälle turvakontroll. 4. korruse õppeklassis andis meile üks daam sulaselges eesti keeles ülevaate europarlamendi ajaloost, liikmesriikidest, töökorraldusest ja igapäevaelust.

Mikk: Olin selle (ühiskonnaõpetuse)tunni ajal päris unine, aga kui meiega ühines Jaak Madison, hakkas asi põnevaks muutuma. Ega temagi olnud kõige värskem poiss, sest oli alles saabunud EL ülemkogult Strasbourg'st. Jaak rääkis meile, millega ta täpsemalt tegeleb ning mis plaanid on tal tulevikuks.

Mari: Jaak Madison kõneles meile oma tööst ja üldiselt Brüsseli elust. Mina sain teada, et talle meeldib ikka Eestis rohkem kui Brüsselis, sest selle suurlinna elukeskkond ei ole just turvaline, v.a mõni roheline (ääre)linnaosa.

Angeelika: Väga tore oli Jaak Madisoni kuulata. Varem mind ei huvitanud see EL teema üldse, aga nüüd huvitab see mind palju rohkem.

Liisa-Marinelli: Õpetaja

Merike küsis Jaagu käest tema valiku kohta peale riigikogu valimisi. Jaak vastas, et see sõltub sellest, kes moodustavad valitsuse. Teen järelduse: kui EKRE saab valitsusse, haarab Jaak ühest ministriportfellisangast kinni.

Mari: Seejärel viis Jaak Madison meid ringkäigule europarlamenti hoonesse. Meile tutvustati parlamenti istungisaali, kus istub (fraktsioonide kaupa) koos 705 saadikut. Jaak Madison kuulub Identiteedi ja Demokraatia fraktsiooni, kus ta on varahoidja. Jaak rääkis hiljutisest korruptsiooniskandaalist ja oma seisukohtadest raha kasutamisel EL-s. Saime teada, et olenemata erimeelsustest poliitikas saavad Eesti saadikud omavahel hästi läbi.

Kadi-Liis: Istungisaalis on 24 riigi keele tõlke ruum. Kõigi parlamendi töötajate ees istub Euroopa parlamendi president, kes valitakse kaheks ja pooleks aastaks. See, miks sloveeni keelel on kaks ruumi, jäi meile kodutööks. Arutlesime ka selle üle, miks ikkagi inglise keel on peamine suhtlemiskeel – (suur) Suurbritannia astus ju välja. Jäid jah väikesed Iirimaa ja Malta. Jaak soovitas siiski, et kui soovid teistele enda plaanist rääkida, tee seda näiteks inglise või prantsuse keeles, sest siis saab enamik sinust paremini aru.

Angeelika: Pärast lõunapausi Luxembourgist väljaku ümbruses suundusime EL muuseumisse ehk Parlamentaariumisse. Saime palju teada EL ajaloost ja muudest asjadest. Meile anti seal telefonid, kus küljes oli kõrvaklapp. Nii käisime mööda hoonet ringi ja kuulasime erinevaid asju. Kõige rohkem meeldis meile seal pildistada ja oma soove üles kirjutada, mis hiljem sinna seinale läksid.

Karoliine: Parlamentaarium oli isegi huvitav. Mulle meeldis see nutigiidi mõte. Ma mäletan sealt teemasid teise maailmasõja kohta.

Hanna: Minu jaoks oli seal isegi päris huvitav. Eelnevalt ma nii ei arvanud, aga läks teisiti.

Karl: Nüüd oli aeg pikemaks jalgsimatmaks all-linna. Teel hotelli nägime kuninglikku paleed, kuhu pidime järgmisel päeval tagasi tulema. Vahepeal saime hotellis puhata ja lähiümbruses omal käel

ringi käia. Öhtustasime restoranis Pampas. Toit oli väga rikkalik ja maitses.

Mairi: Neljapäeval, peale mõnusat hommikusööki, avastasime linna üheskoos. Õp Merike oli andnud kodutöö, et me ise leiaksime tähtsamad vaatamisväärsused üles ja oskaksime neist teistele rääkida.

Egle-Riin: Esiteks läksime raekoja platsile (Grand Place/Grote Markt) ja seejärel börsihoonesse (Bourse). Selle järel kõndisime skulptuuri „Pissiv poiss” juurde, mis on Brüsseli kõige tähtsam sümbol, mis tuli vist mingist printsiga seotud legendist. Vaatasime ka skulptuuri „Pissiv tüdruk”, mille ajaloost ma palju ei tea.

Kelli: Pissiva poisi nimi on Manneken Pis. Miniskulptuurpurkkaevu originaal on pärit 1619. aastast. Praegune kuju on ehitatud 1965. Poissi riietatakse erinevatesse kostüümidesse (neid on kokku üle 60ne). Poisi seljas on olnud ka Eesti rahvariideid.

Egle-Riin: Edasi jalutasime Laekeni kuningalossi juurde. Loss on olnud Belgia kuningate residens alates 1831. aastast. Edasi juhtis õp Hele meid kõrval olevasse parki (Parc de Bruxelles/Warrandepark), kus oli palju vanakreekalikke skulptuure ning lehtla, kus laulsime Eesti hümn.

Karl: Meil oli päris pikk linna-tuur (kokku jalgsi u 8 km). Võtsime sihiks relva- või automuuseumi. Hääletasime automuuseumi kasuks. Seal oli parajasti näitus „Supercars 2“.

Hendrik: Automuuseumis oli väga huvitav. Ma arvan, et pooled autod olid nii haruldased, et ma ei näe (vist) neid enam kunagi. Peale näitust sõitsime metrooga tagasi kesklinna, kus me saime vaba aja, et osta suveniire ja süüa Belgia vahvleid.

Mairi: See oli kõige lähedam päev üldse ja tahaksin sinna veel millalgi tagasi minna. Inimestest rääkisid mõned inglise, prantsuse kui ka muud keelt. Ma ei saanud hästi aru, mida nad räägivad, aga see väga ei seganud.

Angeelika: Pealelõunal suundusime tagasi lennujaama. Meid saatis Kristi ilusti ära. Alguses lendasime Riiga ja siis sealt Tallin-

nasse. Kokkuvõtteks oli väga meelde jääv reis. Saime palju teada Euroopa Parlamendist ja Jaak Madisonist. Brüssel on väga kallis, kuid ilus linn.

Karl: Kogu jõudsime hilisööl. Reis meeldis mulle väga, kõik käitusid normaalselt. Enda keeleoskusega olin väga rahul ja vajadusel aitasin ka teisi.

Riston: Mina olen selle reisiga väga rahul, kuna sa sain igasuguseid teisi asju proovida ja näha, mis mujal riigis toimub.

Mari: Kuna Belgia ametlikud keeled on hollandi, prantsuse ja saksa keel, ei olnud mõnes kohas inglise keele oskusest väga kasu ja pidime rääkima n-ö kätte ja jalgadega, aga enamuses kohtades siiski osati inglise keelt ja sellega saime ilusti hakkama.

Mikk: Mina ise arvan, et mina käitusin hästi ja ei tea kedagi, kes

oleks halvasti käitunud.

Karoliine: Mulle meeldis väga Brüsseli arhitektuur. Need majad olid väga ilusad ja ma tegin seal väga palju pilte.

Hanna: See oli väsitav, aga tore reis. Ma ei arvanudki, et meie klass nii hästi (ühtse meeskonnana) käitub.

Sandra: Brüssel meeldis mulle väga oma välimuse poolest: tänavaid ja maju oli ilus vaadata. Vahepeal jäid nii hoolega silmitsema, et kõndisid mööda sealt, kuhu sa minema pidid.

Kelli: Enda arust käitusime hästi ja olime viisakamad kui tavaliselt. Suhtluses saime kasutada inglise keelt, aga seda siiski vähe, kuna jutud olid lühikesed.

Liisa-Marinelli: Brüssel jättis mulle väga hea mulje. Kindlasti tahaksin kunagi veel seda kohta külastada.

Karoliine: Ma usun, et julgen nüüd reisida ka tulevikus.

Ülemisel pildil: Jaak Madison ja Kristi Kaevand esitlemas kauneid rahvusmuusika kindaid. Need kudas kingituseks õp Anne Alus.

Vaskpoolsel pildil: Pärnu-Jaagupi Põhikooli 9. klassi õpilased ja nende õpetajad Euroopa Liidu Parlamendi hoones Brüsselis.

Piltide (sh veebis) autor: Karina Kotkas

ROHKEM PILTE VEEBIS

/// Suur tänu Jaak Madisonile ja tema tublidele abilistele Kristi Kaevandile ning Tairo Jürissonile. Õpilaste mõtteid vahendas Merike Mäemets.

Pärnu-Jaagupi Põhikool

Tänuavaldus!

Aitäh kõigile, kes võtsid vaevaks minu eelnevatele artiklitele tagasisidet anda. Kindlasti vajab ära mainimist, et minu poolt avaldatud toitumise artiklid on ja saavad ka edaspidi olema mõningaselt vastuolulised tänaste riiklike toitumissoovitustega võrreldes. Selgitan, miks see nii on.

Rahva seas levib väga palju aegunud infot ja müüte, mis tänaseks on leidnud vastupidist tõestamist. Minu kirjutiste eesmärk on tuua välja kaasaegsed ja teaduslikult tõestatud toitumisnõuanded, mida propageerivad ka mitmed välismaa tipparstid, teadlased ja toitumiseksperdid. Need inimesed on oma valdkonna eestvedajad ja kehastavad ka ise seda, mida räägivad. Lisaks toetavad neid seisukohti ka minu isiklikud kogemused

ning sellest tulenevalt julgen ma ka seda head infot edasi anda. Lõppeesmärk on ju ikkagi elanikkonna tervislike harjumuste parandamine! Seega kui tunned, et minu toitumisnõustamisest võiks sulle kasu olla või soovid lihtsalt mõnel tervisliku elustiili teemal sõbralikku diskussiooni pidada, siis võta minuga ühendust.

Indrek Saar, tervisliku elustiili edendaja
tel 5373 2622, indreksaar89@gmail.com

Kas hommikupuder on parim algus päevale?

INDREK SAAR
tervisliku elustiili edendaja

Alustame pisut kaugemalt ning ma annan idee, kuidas võiks toitu üldse vaadelda. Toit on kõige võimsam ravim meie planeedil. Iga amps võib parandada tuhandete geenide avaldumist, tasakaalustada tosinaid hormone, vähendada põletikke ja luua paremaid tingimusi meie mikroobioomile ehk soolestikufloorale.

Toidul on võime ravida enamikke kroonilisi haiguseid. See töötab kiiremini, paremini ja odavamalt kui ükskõik milline avastatud ravim. Tervislik toitumine on kõige olulisem abivahend haiguste ennetamiseks, tagasipööramiseks ja isegi täielikuks välja ravimiseks. Toit on meditsiin ja kvaliteet loeb!

Selles artiklis võtame vaatluse alla eestlaste seas ühe kõige populaarsema hommikusöögi, milleks on puder. Ilmselt ei ole väga palju inimesi, kes ei oleks hommikuks vähemalt korra elus putru sünnud. Kas aga puder on päriselt nii tervislik, kui sellest räägitakse või on olemas ka paremaid alternatiive?

Juhul, kui sind vaevavad kroonilised haigused, esineb probleeme näiteks veresuhkru või kolesterooliga ning sinu kehakaalu indeks on normist kõrgemal, siis ei ole puder just kõige tervislikum algus hommikule. Kui sa oled aga heas vormis ja sul ei esine mitte mingisuguseid terviseprobleeme, siis ei ole hullu, kui ka mõne korra nädalas hommikul putru tarbid, kuid teadvustada, et see ei ole siiski kõige mõistlikum ning tervislikum päeva algus.

Samuti ei soovitata lastel alustada päeva pudruga. Jätame siinkohal aga lapsed välja ja keskendume üksnes täiskasvanud organismile.

Miks tasuks pudru söömist hommikul vältida?

Kui eesmärgiks on rasvaprotekti alandamine ja eelkõige kõhule kogunenud rasvast lahti saamine, siis ei aita pudru söömine sellele sugugi kaasa. Puder on süsivesikuterikas toit nagu ka teised populaarsed hommikusöögid (müslid, võileivad, hommikuhelbed jm) ja seega mitte just kõige tervislikumad valikud hommikuks.

Kui puder jõuab makku, siis tõuseb üsna kiiresti ka veresuhkur ja see tõstab aga omakorda insuliini taset. Kui insuliini tase on kõrge, siis ei toimu organismis ka enam rasvapõletust. Insuliin blokeerib rasvarakkudes n-ö rasva väljapääsuks ja kogu protsess on peatunud. Alustades hommikut insuliini tõstmisega ja jätkates ka kogu päeva süsivesikuterikka toidu söömist ei tekigi kehal hetke, mil tal oleks võimalus tegeleda rasvapõletusega. Niimoodi mitmeid aastaid jätkates võib üks hetk välja kujuneda insuliiniresistentsus ja see on peamine põhjus, miks tänapäeval põevad üha rohkem inimesi 2. tüüpi diabeeti. See on elustiilihaigus ja oma toitumisharjumuste parandamine on selle jaoks parim ravi.

Muideks kõhu peal olevad rasvarakud käituvad justkui omaette organina ja eritavad sadu tervisele mitte just kõige kasulikke kemikaale ja hormone, mis lõpptulemusena

tekitavad ka ajus põletikulisi protsesse. Mida suuremad on kõhu peal olevad rasvarakud, seda suurem on ka negatiivne mõju sinu üldisele tervisele ja enesetundele.

Hea soovitus on see, et kui sul ei ole kohe hommikult kõht tühi, siis mine päevale vastu ilma söömata ja toimetama senikaua, kuni kõht tühjaks läheb! Olles hommikul pikemalt ilma söömata on sul suure tõenäosusega ka ketoonide hulk organismis suurem ning see on märk sellest, et kehas toimub aktiivne rasvapõletus. Tänu sellele on ka ainevahetus kiirem ja energiatase suurem. Samuti kaob ära tavaliselt päeva teises pooles tekkinud unisus ja vajadus teha kerge uinak.

Puder kui mitte just kõige tervislikum hommiku algus

Enamik putrudest sisaldavad gluteeni ja lektiini (näiteks odra-, kaerahelbe-, manna- ja ka mitmeviljapudrud). Suur osa inimestest on aga gluteeni ja lektiini vastu väga tundlikud ehk allergilised. Kõige tõsisem gluteenitalumatusest tingitud haigus on näiteks tsöliaakia, mis ravi saamata võib pöördumatult kahjustada peensoole limaskestast. Tsöliaakia sümptomiteks on kõhupuhitus, kõhulahtisus, üldine nõrkustunne ja peavalud. Lekiini leidub mitmetes toiduainetes ja on suures koguses väga toksiline. Kui me lektiini sisaldavaid toiduaineid tarbime, siis toimub organismis nõrke keemiarünnak. See tekitab meie organismis põletikulise seisundi, mis võib viia kaalutõusuni ning kutsuda esile sel-

liseid haiguslikke seisundeid nagu autoimmuunhaigused, diabeet, lekkiva soole sündroom ja südamehaigused. Seega tasub sedalaadi kahjusid vältida ja eemaldada puder oma igapäeva menüüst.

Mis võiks olla alternatiiviks?

Uuem info ütleb, et päeva esimene toidukord võiks olla rasvade- ja valgurikas ning sisaldada erinevaid köögivilju või salatit. Selline toidukord ei tõsta nii palju insuliini taset ning samuti ei ole seal ka teraviljadega kaasnevaid probleeme. Päeva esimene toidukord on väga hoolikalt valitud termin. Sõna hommikusöök võib olla pisut eksitav, kuna väide, et hommikusöök on päeva kõige olulisem toidukord, ei vasta paraku tõele. Mitmete toitumiseksperptide sõnul ei ole hommikul söömine meie tervisele ning elua pikkusele kõige parem variant. Päeva esimene toidukord tuleb varem või hiljem ja see on küll kõige olulisem toidukord päevas. Mina sünnin tavaliselt päeva esimese eine kella 10-11 vahel.

Toon siinjuures välja mõned soovitusel, mida siis hommikul teraviljapudru asemel süüa.

■ munapuder, keedumuna või praemuna (praadida neitsi oliiviõliga). Lisa juurde avokaadot, oliivi, juustu, köögivilju või salatit.

■ suhkruvaba ja maitsestatamata jogurt (eelistatult lamba- või kitsepiimast). Jogurti maitsestatamiseks lisa mett või kaneeli.

■ Kui sulle meeldib kokata, siis soovitatakse teha kookos- või mandlijahust vahvleid ja pannkooke. Retsepte leiab internetist või kokaraamatutest.

TOITUMISALASEID NÕUANDEID EKSPERTIDELT

■ “Kui sa sööd hommikusöögiks valet toitu, siis see võib sinu ainevahetuse pea peale keerata ja sinu energiatase ei ole kaugeltki nii kõrge, kui see oleks õiget toitu süües.”

südamekirurg
dr Steven Gundry

■ “Üks parimaid viise keharasva kaotamiseks on hommikul teha jõutreeningut tühja kõhuga. Kui hommikul söömine ei ole kunagi päris sinu teema olnud, siis on see väga okei ja võib olla pigem eeliseks.”

toitumiseksper
Shawn Stevenson

■ “On vaieldamatu, et toidukordade vahelajätmine, säilitades samal ajal piisava toitumise, ei ole mitte ainult kasulik, vaid pikendab ka sinu eluiga.”

bioloog ja geeniteadlane
David A. Sinclair

■ “Ma paastun umbes keskpäevani ja siis sünnin väheste süsivesikute sisaldusega eine, tavaliselt mõni praad, mis sisaldab liha, mõned brasiilia pähklid ja köögiviljad.”

neuroteadlane
Andrew D. Huberman

■ “Insuliini taseme madalal hoidmine aktiveerib mitmeid vananemisvastaseid mehhanisme. See tähendab, et teraviljatooteid ja suhkur on mürk.”

arst
dr Mark Hyman

Vändra poisid avastasid Tartus male võlumaailma saladusi

TARVO SEEMAN
maleringi juhendaja

Turniiridega mälestati väärikalt maletreener Aksel Reid. Turniiri saal mahutas üle 230-e malesõbra!

B-rühmas mängisid:
■ **Rudolf Ostra, Kaur Rebina,**

■ **Hugo Argel, Uko Nugis ja Oskar Perner.**

A-rühmas mängisid:
■ **Marcus Puust, Karl-Marten Tui ja Tarvo Seeman.**

Marcusel ja Karl-Martenil tuli mõõtu võtta ka täisjõus meestega.

See oli meie esimene ühine vahva väljasõit, mis sai võimalikuks tänu toetavale taustajõule. Ütleb ju vanasõnagi “Ega lind pesas lendama ei õpi.”

Kuningas kummuli!

1. pildil: **Marcus Puust** mänguhoos
2. pildil: **Tähtede seis** näis Seemani sooritus soovivat. **Tasuks 2. koht.**
Piltide autor: **Aksel Puust**
3. pildil: **Vapper Vändra meeskond**
Pildi autor: **Albert Pedmanson**

Aitäh toetajatele: Vändra Gümnaasium, Aksel Puust ja Aivar Tarkiainen.

väljasõidul osalenud

U20 EMV noored tõid kolm medalit ja teised tulemused

MARIO MÄGISALU
maadlustreener

Ülevaade Väandra maadlusklubi Suure Karu Pojad tulemustest jaanuaris ja veebruaris.

4. veebruaril toimusid Martna lahtised meistrivõistlused ning kohale oli kutsutud ka meid. Seekord osalesime ainult nelja poisiga, kuid väga edukalt.

2013 ja nooremad:
Andero Välja (-29 kg) 1. koht

2010 ja nooremad:
Mikkell Pajumäe (-45 kg) 1. koht

2008 ja nooremad:
Pert Toom (-52 kg) 1. koht,
Romek Tiismaa (-52 kg) 3. koht.

11. veebruaril võistlesime Valgas. Kohal olid võistlejad ka Lätist ja Leedust. Oli suuri võite, nappe võite, 4:4 kaotusi ja ka suuri kaotusi.

2015 ja nooremad:
Karlos Pert (-18 kg) 1. koht

2012 ja nooremad:
Jasper Jürimäe (-27 kg) 3. koht,
Raiten Tiismaa (-32 kg) 3. koht, **Andero Välja** (-32 kg) 17. koht, **Oskar Perner** (-50 kg) 6. koht

2010 ja nooremad:
Raiten Tiismaa (-30 kg) 3. koht
Andero Välja (-30 kg) 5. koht
Jasper Jürimäe (-30 kg) 5. koht,
Mikkell Pajumäe (-45 kg) 3. koht, **Lukas Perner** (-65 kg) 6. koht.

2008 ja nooremad:
Hendri Vesper (-52 kg) 1. koht

2006 ja nooremad:
Hendri Vesper (-55 kg) 1. koht, **Kened Mägisalu** (-65 kg) 6. koht.

18. veebruaril toimusid Viljandi Spordihoonetes U20 Eesti Meistrivõistlused kreeka- rooma, vaba- ja naistemaadluses.

Naistemaadluses saavutas 4. koha **Vanessa-Debora Kaplur**.

Vabamaadluses:
Hendri Vesper (-57 kg) 5. koht,
Kened Mägisalu (-65 kg) 9. koht ja **Andreas Välja** (-86 kg) 2. koht.

Kreeka- rooma maadluses: **Hendri Vesper** 3. koht (-55 kg), **Kened Mägisalu** 3. koht (-63 kg) ja **Andreas Välja** 5. koht (-82 kg).

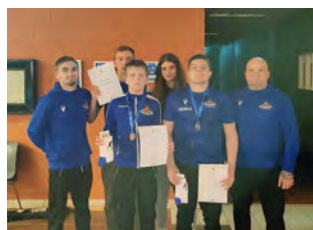
21. jaanuaril toimus Kohtla-Järvel A. Talpase MÄV.

U17: **Hendri Vesper** (-51 kg) 1. koht, **Kened Mägisalu** (-65 kg) 5. koht ja **Andreas Välja** (-92 kg) 3. koht.

Täiskasvanutes: **Mario Mägisalu** (-60 kg) 2. koht ja **Kened Mägisalu** (-63 kg) 2. koht.

Suur-suur aitäh treenereitele ja lapsevanematele, kes pika võistluspäeva vastu pidasid.

Vasakpoolsel pildil vasakult: **Vaiko, Oskar, Karol, Lukas, Mikkell, Kened, Hendri, Andrus, Andero, Karlos ja Raiten**. Ees: **Jasper ja Delisia**.

DOONORIPÄEV
28. VEEBRUAR
PÄRNU-JAAGUPI RAHVAMAJA
KELL 9.00 – 11.00

Vererõhuravimitega võib verd loovutada, kui vererõhk on stabiilselt normi piires ega esine haigusest tingitud tüsistusi. Samuti võib verd loovutada antidepressante kasutades, kui enesetunne on hea.

NB! Kaasa võtta isikut tõendav dokument

Lisainfo 4473 263

TULE JA TEE ÜKS HEATEGU!

Väandra maadlusklubi on täiskasvanute arvestuses Eesti 3. klubi

MARIO MÄGISALU
maadlustreener

28. jaanuaril toimusid Põltsamaal täiskasvanute Eesti meistrivõistlused kreeka- rooma, vaba- ja naistemaadluses.

Kreeka- rooma maadluses saavutas **Väandra maadlusklubi** 18 klubi konkurentsis 3. koha.

Kreeka- rooma maadluses saavutasid vennad **Helary ja Mario Mägisalu** kehakaalus kuni 60 kg kaksikvõidu, kui finaali edenesid mõlemad maadlejad ülekaalukate võitudega.

Tulemused kreeka- rooma maadluses:
Helary Mägisalu (-60 kg) Eesti Meister, **Mario Mägisalu** 2. koht, **Kened Mägisalu** 7. koht ja **Karol Pert** 8. koht.

Jürgen Silling (-77 kg) 4. koht.
Andreas Välja (-82 kg) 5. koht.
Rauno Rosin (-97 kg) 6. koht.
Sander Silling (-125 kg) 5. koht.

Vabamaadluses:
Mario Mägisalu (-61 kg) 3. koht, **Kened Mägisalu** 5. koht ja **Karol Pert** 7. koht.
Jürgen Silling (-79 kg) 3. koht.
Rauno Rosin (-97 kg) 4. koht.
Sander Silling (-125 kg) 7. koht.

Ülemisel, vasakpoolsel pildil klubide arvestuses: 1. koht MK Nelson, 2. koht MK Aberg ja 3. koht Väandra SKP. Parempoolsel pildil tagareas: **Vaiko, Andreas, Rauno, Jürgen, Sander, Kened, Karol**. Ees: **Mario, Miko ja Helary**

Sõbrapäeva paaristurniir võrkpallis

KAIA KERGE
võrkpallitreneri juhendaja

15. veebruaril loodi Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses loodud uus traditsioon, milleks oli sõbrapäeva paaristurniir võrkpallis 6-9 klassidele.

Korraldaja: Anne-Mai Tammeleht, Pärnu-Jaagupi spordikeskuse juhataja

Peakohtunik: Nelli Saarkoppel, Pärnu-Jaagupi noorte võrkpallitreener

Võisteldi 4,5 x 7,5 m platsil, võrgu kõrgus 2,20 m neidudel ja 2,35 m noormeestel. Võistlus käis 21 punktini.

Osalema olid oodatud kõik Põhja-Pärnumaa koolide õpilased. Esimesel aastal oli võistlustules neli Pärnu-Jaagupi Põhikooli (toim. P-J PK) ja kaks Väandra Gümnaasiumi (toim. VG) noormeeste võistkonda. Lisaks kolm Pärnu-Jaagupi põhikooli ja üks sega (P-J PK + VG) neidude võistkonda.

Pusimist oli omavahel kõvasti. Ühel palliplatsil toi-

mus kaks mängu korraga. Seega õpiti lisaks omavahelisele koostööle ja servitõpsusele arvestamist ka kõrvalplatsil toimuvaga. Palliplatsil käis võistlus iga punkti pärast ja mõnigi mäng lõppes 21:20 seisuga.

Mängiti kõik kõigiga läbi. Neidudel oli kolm mängu ja noormeestel viis mängu. Juhuse tahtel oli noormeeste finaali üks viimastest mängudest ja põnevust jagus lõpuni.

Turniiri tulemused neidude arvestuses:

I koht **Kadi-Liis Kangur ja Angeelika Urban** (P-J PK),
II koht **Kelli Ilves ja Liisa-Marinelli Viik** (P-J PK),
III koht **Karmen Säinas** (P-J PK) ja **Anabel Jõelett** (VG),

IV koht tuli meie kõige noorematele osalejatele **Lenna Liisa Leas ja Siret Saarkoppel** (P-J PK).

Tulemused noormeeste arvestuses:

I koht **Ranno Jõerand ja Antero Annusvere** (P-J PK),
II koht **Tristan Djatšok ja Karl Adrian Vainu** (P-J PK),
III koht **Dominick Lepik ja Jaan-Joosep Raavik** (VG),
IV koht **Averi Mägi ja Aron Kaljur** (P-J PK),
V koht **Jüri Jürisaar ja Armo Aun** (P-J PK) ja
VI koht **Timmu Salumägi ja Ralf-Marcus Tiismaa** (VG).

Aitäh kõigile! Hinda-matu kogemuse said nii osalejad kui ka korraldajad!

Head Põhja-Pärnumaa koolinoored! Olete juba järgmise aasta veebruaris (2024) toimuvale paarisvõrkpalli turniirile oodatud – paras aeg ettevalmistustega peale hakata!

Kaia Kerge
juhendaja

Agarad võrkpalli huvilised. Piltide autor: Ann-Mai Tammeleht

Põhja-Pärnumaa rändnäitus „4H ja tali“

INGA RAUDSEPP
Eesti 4H piirkonnajuht

Noorteühing 4H Pärnumaa piirkond alustas aastat fotokonkursiga „4H ja tali“.

Jaauarisaatsid kõik noored ja juhendajad oma parimad fotod piirkonnajuhile. Nendest vahvatest fotodest valmis kokku 7 alust pildimaterjali. Siis tekkiski see vahva mõte, et panna need fotod klubides ringi rändama. Žürii valis välja ka parimad fotod:

- Kerda Saagim ja Anni Saagim klubist Sindila,
- Maarja Sepp ja Öösike Aidla klubist Eidapere Edukad,
- Krister Reilend klubist Kärmed Tootsikad.

Praegu on näitus üleval Tootsi lasteaias, aga juba reedel, 17. veebruaril rändab see Juurikaru kooli klubi Karu Katid-Matid juurde. Ühtlasi toimub seal ka aasta järgmine üritus – sõbrapäev. Juhendaja Ellen Kupaar ja klubi liikmed ootavad kõiki sõpru koos mängima, viktoriinis võistleva, laulma ja maiustama.

Juba märtsis ootab noori ees 4H häkaton, mis toimub Tootsis.

Laulud Eestimaaale

25.02.2023

Pärnu-Jaagupi rahvamajas
kell 12:00

Naiskoor «Jakobi»

Vigala meeskoor

Anni Vitsberg ja Aveli Meeles

25.02.2023

Vigala kirikus
kell 16:00

Hobikoos «Ei või olla» (Lihula)

Vigala meeskoor

Anni Vitsberg ja Aveli Meeles

Tasuta

White Beach Golf
Pärnumaal ootab
suveks lisajõudu!

2023 suveks otsime:

- Administraator/Caddiemaster
- Puhastusteenindaja
- Raja hooldaja
- Nõudepesija
- Kokk/abikokk
- Restorani klienditeenindaja

Pakume sulle:

- Ägedaim hooajalise töö kogemus
- Alati abistav ja motiveeriv tiim
- Tasuta golfiõpe ja mängimine
- Paindlik tööaeg
- Motiveeriv töötasu

Rohkem informatsiooni tööpositsioonide kohta leiad siit:
www.wbg.ee/2023-suveks-otsime-tiimiliikmeid

Kandideerimiseks saada meile oma CV
aadressile: ruhama@wbg.ee

WNBG WHITE BEACH GOLF

**Vihmaveesüsteemide ja
katuseturvatoodete
paigaldus**

Info@vihmaveerennid.ee

Tel 527 1059

TEADE

01.04.-02.04.2023 TOIMUB NAISKODUKAITSE
PATRULLVÕISTLUS, MILLE RAAMES ON NÄHA JALGSI JA
MASINATEL LIKUMAS EESTI KAITSEVÄE VORMIS
OSAVÕTJAJD. VÕISTLUS TOIMUB VÄNDRA JA MÄDARA
ÜMBRUSES. VÕISTLUSEL KASUTATAKSE
IMITATSIOONVAHENDITENA PAUKPADRUNEID.

LISAKS ON KÕIK HUVILISED OODATUD KAASA ELAMA JA
VAATAMA LÕPUJOOKSU VÄNDRA PARGIS 02.04.
KELL 12.00-14.00

Pärnu-Jaagupi raamatukogus

**26. veebruaril
kell 12.00**

PEREPÜHAPÄEV

**Marju Lorentsoni maalinäituse
avamine ning vestlusring värvidest,
keraamikast, maalimisest ja
loomisrõõmust**

**Huvilised saavad ise
värvide maagiat katsetada**

Osalemine prii

Politsei ja Päästeameti operatiivsündmused

ANDRA VÄÄRTMAA Päästeameti kommunikatsioonijuht

7. veebruaril kell 17.20 kutsuti päästjad Põhja-Pärnumaa valda Kodesmaa külla Väike-Edasi järve äärde, kus helistaja sõnul sõideti vee- kogul autodega. Päästjate saabudes rallitasidki järve- jään autod. Päästjad selgitasid inimestele olukorda ja palusid jäält lahkuda.

Päästjad tuletavad meelde, et Lääneregionis kehtib siseveekogude jääle mineku keeld. Ilmaolud on muutlikud, mis teevad

ka jääolud ebastabiilseks. 9. veebruaril kell 13.03 sai Häirekeskus teate, et Põhja-Pärnumaa vallas Vändra alevis Pärnu-Paide maanteel põleb kahe- kordse kivimaja korstna- jalg. Päästjate saabudes ajas kamin suitsu sisse ja see oli imbinud nii pööningule kui ka keldrisse. Päästjad kont- rollisid küttesüsteemi üle ja tuvastasid korstnalõõris tahmapõlengu, mis kustu- tati pulberkustutiga. Pääst- jad nõustasid omanikku ja kohapeal võeti kohe ühen- dust ka korstnapühkijaga, kes pidi süsteemi üle vaatama.

ALAR ABEL Pärnu politseijaoskonna piirkonnapolitseinik

21. jaanuaril helis- tas joobes mees Põhja- Pärnumaa vallast numb- rile 112 ja soovis, et politsei ta Karksi-Nuia viiks. Mehele selgitati, et politsei taksotee- nust ei osuta ja soovitati sõita bussiga.

26. jaanuaril andis noormees oma telefoni- numbri ja saatis telefo- nile tulnud koodid män- gus tuttavaks saanud isi- kule lubaduse eest saada mängus kasutatavat raha. Raha noormees ei saanud ja hiljem selgus, et telefonile on lisandunud arve 102 eurot.

29. jaanuaril leiti Pärnu- Jaagupi lähedalt metsast ini- mese osaline skelett. Politsei korjas leitud skeletijäänused ja riidetükid kokku ning saatis Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti, et välja selgitada kas luudel on märke vägi- vallast ja leitud isiku tuvas- tamiseks.

2. veebruaril tekkis tüli alkoholijoobes mehe ja tema naise vahel, sest mees nõudis naiselt ATV võtmeid. Naine võtmeid ei andnud ja helistas 112. Mees toimetati kainenema.

5. veebruaril surus üks mees endise elukaas- lase vastu autouust ja haaras tal kõrist põhjustades endi- sele elukaaslasele füüsi-

list valu. Samuti ähvardas mees oma endist elukaas- last tapmisega. Ähvarduse täideviimist oli endisel elu- kaaslasel alust karta, kuna mees on karistatud vara- sama vägivalda tarvitamise eest. Mehe suhtes alustati mõlema teo suhtes krimi- naalmenetlust.

10. veebruaril varas- tati teatajalt kilekott toidu- ainetega, mille ta oli pingi peale jätnud, et ise teise poodi minna.

12. veebruaril teatas naine, et tema alkoholijoo- bes mees on agressiivne. Politsei kohale jõudes oli mees rahunenud, kuna naine oli läinud mujale ööbima. Juhtum rohkem politsei sekkumist ei vajatud.

Põhja-Pärnumaa vallas toimus neli otsasõitu mets- kitsle. Olge liigeldes ette- vaatlikud!

Lisaks on sagenenud juhtumid, kus inimestelt püütakse interneti teel pangaparoole või raha välja petta. Samuti tuleb e-kirju, mis on saadetud politsei nimel. Saades kirja, mis on väidetavalt politsei- lt, tuleb kõigepealt vaadata saatja aadressi. Politseist tulnud kirjad lõpevad kõik @politsei.ee domeeniga ning teistsuguse saatja aadressiga kirjad on petuskeemid.

SÜNDMUSED Vändra kultuurimajas

MÄRTS 2023

10. märtsil kell 20.00 naistepäeva pidu
Tantsuks mängib ansambel Lillelised.
Riietumisnõuanne: lilleline!
Pilet eelmüügist 10 €, samal päeval 12 €
12. märtsil kell 12.00 – 14.00 Vändra kirbuturg
Koha saad broneerida tel 5342 3932 või messengeris (Eike Meresmaa).
Ühe müügikoha (laua) hind on 5€
28. märtsil kell 19.00
Andrus Kivirähki etendus “Aabitsa kukk”
Lavastaja Andrus Vaarik,
kunstnik Hanna Allsaar,
Mauno rollis Lauri Liiv.
Täispilet 21 €, sooduspilet 19 €
30. märtsil kell 18.00
seltskonnaklubi Elurõõm peoõhtu.
Esineb Vändra sotsiaalmaja näitering.
Tantsuks mängib Joe Lumi.
Osaluspanus 5 €

LÜDIGI SAAL

8. märts 2023 naistepäeva kontsert
Esineb: Kaunimate Aastate Vennaskond
24. märts 2023 teatripäeva kontsert
Esineb: Hortus Musicus
14. aprill 2023 Eesti armastuslaulude kontsert
Esinevad: Olav Ehala ja Nele-Liis Vaiksoo
- Kontsertide algusaeg kell 19.00
Täispilet 20 € Õpilane, tudeng, pensionär 15 €
Lisainfo: www.vandrakultuurimaja.ee

KINO Vändra kultuurimajas

- Pühapäev, 5. märts
kell 14.00 „Noorpealik Winnetou“ (kogupere)
kell 17.00 „Taevatrepp“ (draama)
- Pühapäev, 12. märts
kell 14.00 „Lustakad Karud: Tagasi Maale“ (animatsioon)
kell 17.00 „Asterix & Obelix: Keskkuningriik“ (kogupere)
kell 19.00 „Taevatrepp“ (draama)
- Pühapäev, 19. märts
kell 14.00 „Asterix & Obelix: Keskkuningriik“ (kogupere)
kell 17.00 „Vetelkõndija“ (dokumentaal)
kell 19.00 „Karje 6“ (õudus)
- Pühapäev, 26. märts
kell 17.00 „Savvusanna õsarak“ (dokumentaal)
kell 19.00 „John Wick 4“ (märl)
- Kino piletihind 5 €; õpilane, pensionär 4 €
Kinokavas võib tulla muudatusi!
Jälgi Vändra Kultuurimaja Facebooki või valla kodulehte www.pparnumaa.ee

MITMESUGUST

Ostan nõukaaja esemeid: portselanist, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudelautod, hõbe jne. Tel 5803 0458

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

10. märts alates 10.00
VÄNDRA VALLAMAJAS
(Pärnu-Paide mnt.2)
Etterregistreerimine (kell 8-16)
telefonil 5323 2454
*kuivasilmatest
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikesepriid

Silmade kontroll 20€, prilliohjale TASUTA!

Võtan vastu tellimusi toidukartulitele.

Kojuvedu.

Tel 52 05 578 Silver

HOONETE SOOJUSTAMINE PUISTEVILLAGA

ISOVER SAINT-GOBAIN

5016689

WWW.PUISTEMEES.EE

Vändra Õigeusu Kirikus

4. märts kell 11.00 SUURE PAASTU ALGUSE JUMALATEENISTUS

EELK Vändra Martini Kirikus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11

24. veeb kell 10.00 EV 105. aastapäevakontsert-jumalateenistus kirikus

Õpetaja Ants Kivilo tel 5396 0574

Pärnu-Jakobi kiriku detsembrikuu teenistuste ajad

5. märts kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga
12. märts kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga
19. märts kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga
26. märts kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga

Koguduse kantselei avatud K,N kell 10-16
Hingehoidja vastuvõtt eelregistreerimisega R kell 10-16 (tel 5645 4310)

Koguduse a/a SEB EE38 1010 9020 1402 0009
Koos hoiame kiriku avatuna!

Maga vaikselt, puhka rahus, südamed on sinuga..

IRMA SAAR

Mälestame kauaaegset Tootsi “Kanrbiku” aktiivset liiget ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Kanrbiku ühingu liikmed

Mälestame

GOLOVIN EVGENY
13.12.1939-09.02.2023

UNO KASK
09.10.1951-26.01.2023

JÜRI RAHNEL
07.10.1957-21.01.2023

TOOMAS KARASK
18.11.1961-08.02.2023

LAINE RATASSEPP
02.06.1936-13.02.2023

IRMA SAAR
11.10.1942-11.02.2023

LIDIJA MYRONENKO
17.01.1951-22.01.2023

RETROPIDU

18 MÄRTSIL 2023 KELL 21.00

SUUREJÕE RAHVAMAJAS

Tantsuks ansambel EVEREST

Riietus 60-90ndad

Avatud kohvik Cubanelle

Pilet 10€

Info ja broneerimine 5120893 Heldi

MTÜ Helila

REKLAAMI PIND*

Rohkem infot :

- valla veebilehelt www.pparnumaa.ee
- valla lehe toimetajalt tel 5689 4985

* reklaam on tasuline

**KAISMA
JAHIMEESTE MAJA
JUURES**

**VASTLAPÄEVA
PEREPÄEV
24.02.2023**

KELL 11.00
TOIMUB SIIS KUI
LUMI MAAS!!!

**SÕIDAME
MOOTORSAAJADega, TOIMUB
LUMEMEMMEDE
MEISTERDAMISE VÕISTLUS,
SÕOME SUPPI JA GRILLIME
VORSTI**

**+372 5308 7473
IMBi**

**VÄNDRA
SPRINT**
**24-25. VEEBRUAR
2023**

REGISTREERIMINE
www.vändrasprint.ee või
reg@vändrasprint.ee

LISAINFO
56644567 või info@vändrasprint.ee

registreerimine kuni 14.02

24. veebruaril kell 12.00
Vihtra külakeskuses

**Eesti Vabariigi
sünnipäeva
tähistamine**

Esineb Pärnjõe rahvamaja
folklooriansambel
"Krõõt ja Kraaded"

Pakume kohvi ja kooki!
Üritus on tasuta!

**LAULUD
NÜÜD
TULEVAD...**

Lüdigis saali
avamise
kontsertide sari

25.02 Vabariigi aastapäeva kontsert
Ain Anger (bass), Mari Poll-Novakovic (viul),
Momir Novakovic (akordion)

08.03 Naistepäeva kontsert
Kaunimate Aastate Vennaskond

24.03 Teatripäeva kontsert
Hortus Musicus

14.04 Eesti armastuslaulude kontsert
Olav Ehala (klaver), Nele-Liis Vaiksoo (vokaal)

Piletid:
20 € eelmüügis
15 € sooduspilet (õpilane, pensionär)
25 € kohapeal
80 € kontsertide pass (5 kontserti)
Piletid saadaval Vändra Kultuurimajas, Piletilevis ja kohapeal (Kooli 13, Vändra). Kontsertide algusaeg kell 19.00.

PÕHJA-PÄRNUMAA VALD VÄNDRA KÜLAKESKUS EESTI KULTUURIMAJA

**Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses
9.märtsil 2023**

**17.30 ENERGYFLOW - treening põhineb väga
lihtsatel tasakaalu-, jõu-, venitus- ja
energeetilistel harjutustel**

18.30 FIESTA LATINO - tantsuline treening

1 trenn 5 EUR, 2 trenni 7 EUR

Treener Enn Meiesaar

Eelregistreerimine 8.märtsini
spordikeskus@pparnumaa või spordikeskuse
FB messenger

Võhma Linna Teater RASSIJAD
SUUREJÕE RAHVAMAJA

11. märts
kell 15

pilet 7€

John Patrick

**VILETS AASTA
TOMATITE
KASVATAMISEKS**
komöödia

Lavastaja: Olev Rass

Osades: Siret Koitmäe, Olev Rass, Ingrid Suur, Tarmo Suur,
Luule Tiirmaa, Elke Wüthrich, Peter Wüthrich, Imbi Aas

Avatud kohvik Cubanelle
Arveldamine sularahas

**Vändra Raamatukogus
11. märts 10.00 - 14.00**

**Vändra
OTT**
Otse tootjalt tarbijale!

* NAISSELSI KOHVIK * ÜLLATUSED *

LISAINFO: EHA 55577415, MARJU 56921690

Kupleekava "Rikas ja Vaene"

Artur Raidmetsa ja Peeter Kaljumäe humoorikas kupleekava "Rikas ja Vaene", energia vaesel ajal. Kuplee on kordusriimiline salmilaul, enamasti aktuaalse sisuga, humoristlik või satiiriline.

Toimumiskoht ja -aeg:
Vihtra külakeskus, 11. märts algusega kell 19.00.

Ettekandele tulevad parimad kupleed läbi aegade, alates 1930. kuni tänapäevani. Lõbusate laulude vahel tõstavad tuju naljalood omaaegsetest lavalegendidest, samuti seigad nii lava tagant kui saalist. Ühesõnaga, elust enesest. Kavas väliseesti kuplee legendi Olaf Kopville, aga ka Paul Pinna, Agu Lüüdigu, Paul Tammeveski, Hardi Tiiduse, Priit Aimla jt. laulud ja tekstid. Peeter Kaljumäed, kes oma teadliku elu on kupleede kogumisele

ja esitamisele pühendunud, võib naljatamisi "Eesti kroonimata kuplee kuningaks" kutsuda, tiitlit õigustavad tuhanded esinemised 1990.-date ülipopulaarse ansambliga Talong ja sagedased kohtumised Kopville, Tiiduse, Aimla jt meistritega. Klaveri kõrvalt sekundeerib talle Artur Raidmets, kelle kupleelembus pärineb ans Modern Foxi aegadest.

Artur Raidmets on pärit siitsamast Pärnumaalt, meie Vihtra külast, nii et üks tore taaskohtumine üle aastate.

Piletid eelmüügis alates veebruarit Vihtra külakeskuses ja Vändra raamatukogus. **Pileti hind eelmüügist 15 eurot ja alla 14-aastastele tasuta.** Ürituse toimumise päeval on pileti hind **kohapeal (Vihtras) 20 eurot.**

Olete lahkesti oodatud!

Humoorikas kupleekava

RIKAS ja VAENE
energia vaesel ajal

**ARTUR
RAIDMETS**

**PEETER
KALJUMÄE**

WWW.KONTSERTKORRALDUS.EE Tartu Kontsertkorraldus

Aasta õde 2022 Laura Oisalu ja muusik Tarmo Selter

**ENDA TOETAMINE LÄBI MEELDIVATE TUNNETE
KOGEMISE.
MIKS JA KUIDAS?**

Õdus küünlavalgusõhtu Vändra raamatukogus
14. märtsil kell 18.00

Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

VABA LAVA

14. märts
kell 18.00

Tule kuula, laula
ja tantsi kaasa!

Võta püü ühes!

**TENNISETRENNID
LASTELE JA NOORTELE**

Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses

ALATES VEEBRUARIST REEDETI
KELL 13.15 - 14.00 2 - 4 klassid
KELL 14.15 - 15.00 alates 5 klassist

Esimene trenn 3.02.2023

Õppemaks kuus 20 eurot

Treener Lissi Kubre
Pärnu Kesklinna Tennisekoolist

Info tel 53005663

Perepühapäev

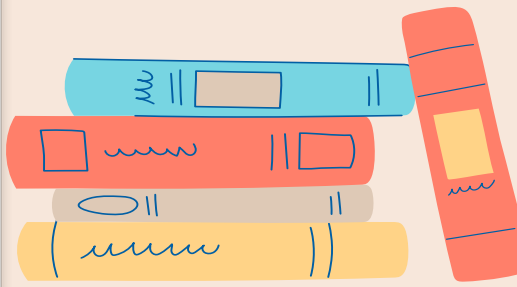
Pärnu-Jaagupi raamatukogu

140

19. märtsil kell 12.00

- *pakume torti
- *meisterdamise töötuba
- *puzzle
- *viktoriin
- *fotonurk

**Võimalusel võta kaasa
oma kodu vanim
raamat teistele näitamiseks
- neist valmib veebinäitus**

**Paastumaarjapäeva
tantsuõhtu**

25. MÄRTSIL
PÄRNU-JAAGUPI RAHVAMAJAS
ALGUSEGA KELL 20.00

Tantsuks mängib
POOLEN BAND

Pilet 7 eurot.
Laud kata meelepärasega.
Lisainfo ja kohtade broneerimine
tel. 5885 5662 Gerda.

Pausidel etteasted

Kohtumine

MARILYN JURMANIGA

28. märtsil kell 17.30

Vändra raamatukogu
kaminasaalis

Põhja-Pärnumaa
RAAMATUKOGU

Põhja-Pärnumaa vald

Reedel,
10. märtsil kell
20.00

Naistepäeva pidu

Tantsuks mängib ansambel "Lillelised"

Riietumisnõuanne:
lilleline:)

Pilet eelmüügis 10 € samal päeval 12 €
Bronceri laud vandrakultuurimaja@pparnumaa.ee

Avatud baar!

Vändra
KIRBUTURG

Sinu vana on kellegi uus!

12. märtsil kell 12.00-14.00
Vändra kultuurimajas

Koha saad broneerida telefoni kaudu (5342 3932) või messengeris (Eike Meresmaa). Ühe müügikoha (laua) hind on 5€.

Naistepäeva eri!

VESTLUSÕHTU JESPER PARVEGA

Teemadeks:

- elu
- armastus
- inspiratsioon
- seiklused maailmas

PÄRNU-JAAGUPI RAHVAMAJAS 15. MÄRTSIL KELL 19.00

Pilet 12 eurot
Uksed avame kell 18.00
Avatud kohvik
Lisainfo tel. 5885 5662 Gerda

VAHEKA SELTSIMAJAS
22.MÄRTSIL 2023
KELL 18.00

LOENGU TEEMAKS:
MURETSEMISEST JA ÄREVUSEST.
KUIDAS SELLEGA TOIME TULLA?

OSALUSTASU
5 EUROT

Täpsem info FB Vaheka Külaselts
Milla 59043917

Lektor
Laura Oisalu
Vaimse tervise õde

METSAMAAPINNA ETTEVALMISTUS

külviks
istutamiseks

mikk@metsaader.ee
5345 3698

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.

info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

28. märtsil kell 19.00

Vändra Kultuurimajas

Mauno rollis
Lauri Liiv

AABITSA Andrus Kivirähk
Lavastaja Andrus Vaarik

KUKK

Piletid 21/19 € müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja Vändra Kultuurimajas

VÄNDRA KULTUURIMAJAS
Seltskonnaklubi "Elurõõm"
Peoõhtu

30. märtsil kell 18.00

Esineb Vändra sotsiaalmaja näitering

Tantsuks mängib Joe Lumi

Osaluspanus 5 €

Sündis maailma väikene ime, sai endale päris nime, oma päikese, tähe ja tee, paikse paiga kahe südame sees...

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Marie-Liis Orava ja Endri Lindi perre sündis 28. jaanuaril tütar **Eliandora Lind**.

Mari-Liis Jaanson ja Madis Mäesalu perre sündis 31. jaanuaril poeg **Sebastian Mäesalu**.

Pille Kell ja Arvi Tilk perre sündis 2. veebruaril tütar **Liis Tilk**.

Maritta Matsalu ja Andres Mäekallas perre sündis 3. veebruaril poeg **Joonas Henrik Mäekallas**.

TOIMETUS VABANDAB!

Seoses jaanuarinumbris kahetsusväärset avaldatud õnnitlusega Helju-Laine Kaasile teatame, et edaspidi tervitame sünnipäevalisi tagant järele. Toimetuse vabandab lahkunu lähedaste ees ja avaldab omastele sügavat kaastunnet.

VALLA TEATAJA Hind 0,50 €

Põhja-Pärnumaa valla väljaanne.
Reklaame, teateid ja kaastöid ootame iga kuu 20. kuupäevaks e-postile ajaleht@pparnumaa.ee

Vajadusel on toimetusel õigus kaastöid lühendada ja sõnastust redigeerida.

Kujundus-küljendus: Arma Koidu, valla lehe toimetaja
Trükk: Hansaprint OÜ, www.hansaprint.ee

KONTSEERTI KOOLIMAJAS KONTSEERTI KOOLIMAJAS

Salongiõhtu
Vändra Kultuurimajas
5. aprillil 2023 kell 19

AKUSTILISE KONTSEERTIGA ESINEB JA JUTTU RÄAGIB
Vändrast pärit muusik Kaarel Kuusk koos vokaalansambliga **Soulsome**

KOHVIKUS PAKUTAKSE TEED, KOHVI JA KOHALIKKE HÕRGUTISI.
Pilet kuni 2. aprillini 15 €, alates 3. aprillist 18 €
VÄNDRA MUUSIKAKOOLI ÕPILASTELE 10 €/KOHALPEAL 12 €
Piletid eelmüügis kultuurimajas ja piletimaailmas.
NB! KOHTADE ARV ON PIIRATUD!

Pärnu-Jaagupi Rahvamajas
12. aprillil kell 19.00

Vestlusõhtu Anne Veesaarega

Räägime ÕNNE, elu ja armastuse teemadel

Pilet 12 eurot
Uksed avame kell 18.00
Avatud kohvik

Lisainfo tel. 5885 5662 Gerda